

JAARVERSLAG JEUGDBELEID EN KINDERRECHTEN

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris
onder coördinatie van de Vlaamse
minister van Jeugd

2009

ALGEMENE INLEIDING

De Vlaamse Regering brengt sinds 1999 jaarlijks verslag uit aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris over de implementatie van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Zo geeft zij uitvoering aan het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind.

In uitvoering van het decreet op het Vlaamse Jeugdbeleid van 29 maart 2002 keurde de Vlaamse Regering haar tweede Vlaams jeugdbeleidsplan (JBP2) op 16 december 2005 goed en maakte het over aan het Vlaams Parlement. Bij de parlementaire bespreking van het JBP2 heeft de minister bevoegd voor Jeugd toegezegd jaarlijks een stand van zaken voor te leggen. Er werd afgesproken om deze monitoring van het jeugdbeleidsplan en de verslaggeving Kinderrechten te integreren in een Jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten. De integratie van jeugdbeleid en kinderrechten werd verankerd in het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid, waarover meer in deel 1, hoofdstuk 1.

De verslaggeving over de uitvoering van het Vlaams jeugdbeleidsplan 2006-2009 gebeurt via jaarlijkse voortgangsrapporten.

Dit vierde jaarverslag loopt van januari 2009 tot en met december 2009 en voor het vierde jaar op rij wordt deze verslaggeving bovendien samen met de verslaggeving over de uitvoering van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind gepresenteerd. De stand van zaken eind 2009 met betrekking tot de moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst die werden opgelijst in het derde periodiek rapport van België betreffende het IVRK krijgt dit keer extra aandacht. België wordt immers in juni 2010 uitgenodigd om het rapport en de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst te komen toelichten aan het VN-Comité voor de Rechten van het Kind in Genève.

Genese van het verslag

Zoals de vorige jaren bestaat dit verslag in hoofdzaak uit informatie aangeleverd vanuit de administraties van de Vlaamse overheid en dit meer specifiek via de aanspreekpunten Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid. De aangeleverde informatie handelt over de uitvoering van het *oorspronkelijke* jeugdbeleidsplan zoals goedgekeurd in 2005. Dit verslag is dan ook geen exhaustieve oplijsting van de plannen en/of acties die elke minister of elk beleidsdomein bijkomend namen in hun benadering van kinderen en jongeren. Hier en daar werden – waar dit opportuun was – wel nieuwe beleidsaccenten vermeld.

Voor informatie die verkregen moest worden bij de Vlaamse instellingen voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid (Vlaamse Jeugdraad, VVJ, Steunpunt Jeugd, ...) werd – indien mogelijk – gebruik gemaakt van (voorontwerpen van) hun jaarverslagen.

Dit is het laatste jaarverslag voor het jeugdbeleidsplan 2006-2009. Aangezien in de voorgaande jaren reeds vele acties werden uitgevoerd en 2009 een verkiezingsjaar was, werd in heel wat beleidsdomeinen het beleid vooral gecontinueerd en werden er globaal genomen veel minder nieuwe zaken opgestart. Gezien we ook met de voorbereidingen en de opmaak van een nieuw plan gestart zijn medio 2009, en dit onze volle aandacht verdient, hebben we ervoor gekozen om dit jaarverslag te

focussen op de grote lijnen en de acties die nog niet werden opgenomen. Het jaarverslag 2009 is dan ook beknopter dan voorgaande edities.

Om ook voor de aanspreekpunten geen te belastend traject op te zetten, werd beslist dit jaar niet te werken met de fiches. Net als vorig jaar werd er een dag georganiseerd waarop het jaarverslag besproken werd met de Reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid. Dit jaar werd dit gesprek gebruikt als insteek voor de finale tekst. De administratie van de coördinerende minister (afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen) maakte een presentatie op basis van het jaarverslag 2008, de ingestuurde fiches voor het kinderrechtenrapport en informatie die in voorgaande vergaderingen van de reflectiegroep aan bod kwamen. Deze werd gebruikt als leidraad voor het gesprek.

De afdeling Jeugd bezorgde op 18 maart 2010 een ontwerpverslag aan de aanspreekpunten en overige leden van de reflectiegroep. De opmerkingen werden geïntegreerd in de tekst.

Eventuele verdere informatie kan verkregen worden via de afdeling Jeugd van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Heel wat van de informatie betreffende het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid kan ook teruggevonden worden op de website van de afdeling Jeugd (via www.sociaalcultureel.be) of in het Jaarverslag 2009 van het reeds vernoemde agentschap.

DEEL I

Jaarlijkse verslaggeving

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris

over de uitvoering van de doelstellingen van het
tweede Vlaams jeugdbeleidsplan

2009

1. Een decretale basisstructuur voor de integratie van het Vlaams Jeugdbeleid en het Vlaams Kinderrechtenbeleid

Het Tweede Vlaams Jeugdbeleidsplan stelt vijf strategische doelstellingen voor een vernieuwd beleidskader voor: de integratie van de horizontale invalshoeken, de subsidiekanalen voor de 'horizontale' actoren, de optimalisatie van de beleidsinstrumenten, participatie aan het jeugd- en kinderrechtenbeleid en het opvolgen van internationale verplichtingen. Daarbij worden volgende twaalf operationele doelstellingen geformuleerd.

1.1 integratie strategische instrumenten; 1.3 advisering jeugdbeleid; 1.4 beleidsinformatie; 1.5 verruiming effectenrapportage; 1.6 de planning en monitoring jeugdbeleid en 1.8 subsidiëring kinderrechteninitiatieven

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 werd aan de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel de bevoegdheid voor de coördinatie van het kinderrechtenbeleid gegeven.

De integratie van de strategische instrumenten voor het voeren van een Vlaams jeugdbeleid en een Vlaams kinderrechtenbeleid werden in 2008 decretaal verankerd in het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid. Hierover werd in het jaarverslag 2008 gerapporteerd.

De verruiming van de kindeffectrapportage naar een kind- en jongere-effectrapportage kreeg verder vorm in het uitvoeringsbesluit van 12 december 2008 van de Vlaamse Regering. Dit bepaalt dat een voorontwerp van decreet dat de belangen van personen jonger dan 25 jaar rechtstreeks raakt enkel door de Vlaamse Regering kan goedgekeurd worden als het vergezeld is van een kind- en jongere-effectrapport. Verder nog volgens dit besluit verstrekt de minister, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, daartoe een methodiek en ziet hij toe op de naleving van de kind- en jongere-effectrapportageverplichting. Wanneer een reguleringssimpactanalyse wordt gemaakt, wordt het kind- en jongere-effectrapport geïntegreerd in deze reguleringssimpactanalyse.

Na overleg met de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid en een werkgroep JOKER met onder meer aanspreekpunten, de Dienst Wetsmatiging, een raadgeefster van de bevoegde minister, de Vlaamse Jeugdraad en de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen, werd een nieuwe werkwijze uitgewerkt. Op 29 mei 2009 heeft de Vlaamse Regering akte genomen van de handleiding JoKER (kind- en jongere-effectrapportage) als methodiek om in detail de effecten van een voorgenomen regelgeving op kinderen en jongeren te analyseren. Verder heeft de Vlaamse Regering op dezelfde datum beslist om bij de eerstvolgende wijzigingen van de omzendbrieven reguleringssimpactanalyse en wetgevingstechniek de verwijzing naar de JoKER-toets op te nemen. Vervolgens heeft de Vlaamse minister, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, bij ministerieel besluit van 8 juni 2009 bepaald dat de methodiek voor de opmaak van een kind- en jongere-effectrapport bestaat uit het

sjabloon dat voor de reguleringsimpactanalyse gebruikt wordt en de handleiding betreffende de kind- en jongere-effectrapportage die door het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen ter beschikking gesteld wordt. Dit laatste is in lijn met de bevoegdheid van het agentschap voor de coördinatie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid (zie verder).

De handleiding JoKER is terug te vinden op de website www.sociaalcultureel.be onder 'Sociaal-Cultureel Werk Jeugd'. Hier is ook ruimte voorzien voor het online zetten van de opgemaakte JoKER's. Het kind- en jongere-effectrapport is immers een openbaar document.

Aansluitend bij de beslissing van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 heeft de nieuwe Vlaamse Regering de JoKER-toets opgenomen in de nieuwe omzendbrief VR 2009/4 betreffende de Wetgevingstechniek van 17 juli 2009 (zie nrs. 300 – 305). In uitvoering van deze omzendbrief geeft de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, in voorkomend geval, advies over het kind- en jongere-effectrapport, de zogenaamde JoKER-toets. Sinds 21 september 2009 is het e-mailadres joker@vlaanderen.be gelinkt aan het e-mailadres wetgevingsadvies@vlaanderen.be en ontvangt de afdeling Jeugd dan ook alle aanvragen voor wetgevingsadvies. De nieuwe methodiek, RIA-sjabloon en JoKER-handleiding, werd in 2009 nog niet gebruikt. Na de verkiezingen werden immers nog maar weinig voorontwerpen van decreet voor wetgevingsadvies overgemaakt en deze vielen niet onder de JoKER-toets. Dit is niet verwonderlijk voor het begin van een nieuwe regeerperiode. In dit verband kan wel melding gemaakt worden van het gegeven dat de afdeling Jeugd geregeld overleg pleegt met de Dienst Wetsmatiging met het oog op de toepassing van de JoKER-toets via de reguleringsimpactanalyse.

In de eerste helft van 2009 werden op basis van de oude methodiek vijf kind- en jongere-effectrapporten opgemaakt:

Decreet	Bevoegde administratie	Datum opmaak	Agendering Vlaamse Regering	Behandeling Vlaams Parlement zie www.vlaamsparlement.be
Ontwerp van decreet houdende de toekenning van subsidies voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van het sportaanbod van de studentenvoorzieningen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen en de erkenning en subsidiëring van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging	Bloso	02/02/2009	13/02/2009	goedgekeurd
Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2009 betreffende de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basis- en secundair onderwijs	“	02/02/2009	13/02/2009	goedgekeurd
Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XIX	Departement Onderwijs en Vorming	16/02/2009	20/2/2009	goedgekeurd
Ontwerp van decreet betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs	“	03/03/2009	6/3/2009	goedgekeurd
Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van	“	27/05/2009	04/09/2009	in behandeling

de Vlaamse Regering van 16 oktober 2009 tot vaststelling van de ontwikkelingsdoelen Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs en tot wijziging van sommige eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het secundair onderwijs				
--	--	--	--	--

Uit dit overzicht blijkt dat twee van de vijf JoKER's alleen betrekking hebben op de doelgroep tussen 18 en 25 jaar. Deze zijn dan ook rechtstreeks het gevolg van de verruiming van de effectrapportage van kinderen/ minderjarigen (-18) naar personen jonger dan 25 jaar.

In 2009 werd volop van start gegaan met de voorbereiding van het derde Jeugdbeleidsplan. In het decreet houdende het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid staat immers dat anderhalf jaar na aantreden van de nieuwe regering een Vlaams Jeugdbeleidsplan dient goedgekeurd te worden. In afwachting van de nieuwe regering werd een omgevingsanalyse samengesteld. Deze analyse moet het plan onderzoeksmatig onderbouwen. Op die manier kan gewerkt worden aan 'evidence based policy' wat zowel meer kwaliteit als draagkracht moet geven aan het jeugdbeleidsplan. De omgevingsanalyse werd gebaseerd op beschikbaar cijfermateriaal: de cijfers uit de verschillende publicaties van het Jeugdonderzoekplatform (JOP), eigen onderzoek, onderzoek van VIPJeugd, de cijferboeken Jeugd, VRIND en andere cijfers van de Studiedienst van de Vlaamse Regering, cijfers van het Kenniscentrum WVG.... Maar, de omgevingsanalyse heeft zich ook gebaseerd op de regeerbijdrage van de administratie, memoranda van organisaties en uiteraard – waar dit nog mogelijk was – het regeerakkoord. Ten slotte werd uitgebreid gesproken met de Vlaamse instellingen voor het jeugd- of kinderrechtenbeleid, belangenbehartigers, steunpunten, onderzoekers....

Begin april 2009 begon de afdeling Jeugd met de voorbereiding van deze analyse, uiteraard niet van een tabula rasa. Om het geheel een insteek te kunnen geven, werden de voorlopige thema's zoals voorgesteld in het Europees samenwerkingskader gebruikt als richtinggevend kader. Er werd voor gekozen om niet te vertrekken vanuit de noodzaken van specifieke sectoren (het onderwijs, het jeugdwerk, de bijzondere jeugdzorg...), maar veeleer vanuit de behoeften van kinderen en jongeren. Dat moet ook blijken uit de titels van de verschillende hoofdstukken.

Ondertussen bereidde Steunpunt Jeugd zijn JET-congres voor: een stuurgroep van een tiental mensen dacht grondig na over thema's die op het jeugdcongres besproken moesten worden. Ruimte, educatie, sociaal welzijn, cultuur&media, werk en identiteit waren de zes domeinen die essentieel leken in de ontwikkeling van een jeugd beleid voor 2020. Het congres van 8 en 9 februari 2010 zal aan deze thema's een invulling geven wat betreft hun betekenis voor kinderen en jongeren.

In het kader van de werkings- en projectsubsidies 'participatie en informatie' en door de mogelijkheid een kenniscentrum kinderrechten te subsidiëren, krijgen de subsidies kinderrechten een decretale basis (decreet 18 juli 2008). De jeugd- en kinderrechtenverenigingen dienden op 1 januari 2009 een beleidsnota 2010-2012 in, voor subsidiëring vanaf 2010. 2009 was dus het laatste jaar waarin nog facultatieve subsidies kinderrechten werden toegekend. Deze werden toegekend aan het Centrum voor de Rechten van het Kind (155 000 euro), de vzw Kinderrechtencoalitie Vlaanderen (150 000 euro), het Kenniscentrum Kinderrechten (30 000 euro) en de vzw MJ Chicago (28 000 euro).

1.2 oprichting reflectiegroep, 1.9 aanduiding 'aanspreekpunten kinderrechten en jeugd', 1.10 coördinatie via het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Het decreet op het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid van 18 juli 2008 verankert de rol van de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid en van de coördinerende administratie. Het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot instelling van een kind- en jongere-effectrapport heeft in artikel 3 van het oprichtingsbesluit van het intern verzelfstandigd agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, de bevoegdheid voor de coördinatie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid toegevoegd.

De aanspreekpunten werden bij beslissing van de Vlaamse Regering van 1 september 2006 heraaangeduid bij de departementen van de Vlaamse overheid en die agentschappen die relevant zijn voor kinderen en jongeren. Niettemin is dit een continu aandachtspunt. Jaarlijks worden immers verschillende aanspreekpunten vervangen. Naast het hebben van een aanspreekpunt is het uitermate belangrijk dat het aanspreekpunt bij de uitvoering van zijn/ haar taken onder meer door vorming ondersteund wordt. Ook in 2009 heeft de coördinatie een vormingsdag voor hen georganiseerd, nl. op 6 oktober 2009. In de voormiddag betrof het een algemene inleiding in het jeugd- en kinderrechtenbeleid. In de namiddag werd voor de aanspreekpunten en andere geïnteresseerden ingegaan op de kind- en jongere-effectrapportage (JoKER) als instrument van het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid enerzijds en de link met de reguleringssimpactanalyse (RIA) anderzijds. Verder worden de aanspreekpunten via de werking van de reflectiegroep en via e-mail, nieuwsbrieven... geïnformeerd over de studiedagen die door de Vlaamse jeugd- en kinderrechtenorganisaties georganiseerd worden.

Ook in 2009 was de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid het overlegplatform voor het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid tussen de aanspreekpunten, een vertegenwoordigster van de minister en jeugd- en kinderrechtenorganisaties. Op de agenda stonden onder meer het Jaarverslag 2008, de opvolging van de activiteiten van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, de JoKER, het Vlaams jeugdbeleidsplan 2010-2014, het EU-voorzitterschap Jeugd... Op 21 januari en 5 maart 2010 werden de leden van de reflectiegroep betrokken bij de opmaak van het voorliggende jaarverslag.

1.3 =1.7 het parlement actief betrekken

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 23 april 2009 een gedachtewisseling over het Jaarverslag 2008 Jeugdbeleid en Kinderrechten van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris onder coördinatie van de Vlaamse minister van Jeugd. Op dit jaarverslag werd een advies uitgebracht door de Vlaamse Jeugdraad. De gedachtewisseling werd georganiseerd in aanwezigheid van de heer Bert Anciaux, toenmalig Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, mevrouw Ankie Vandekerckhove, toenmalig kinderrechtencommissaris, en de heer Rob De Donder, coördinator Vlaamse Jeugdraad [Stuk 2253 (2008-2009) – Nr. 1].

Ook dit maal kan betreurd worden dat het verslag niet besproken werd in de andere commissies. Het verslag kan een goed instrument zijn om de verschillende leden van de Vlaamse Regering in de bevoegde commissies te bevragen over hun inbreng in het jeugd- en kinderrechtenbeleid.

1.4 = 1.11 nationale commissie kinderrechten en 1.12 internationale verplichtingen

De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK) werd opgericht bij samenwerkingsakkoord van 19 september 2005. Na goedkeuring door de parlementen van de Belgische overheden heeft deze haar activiteiten aangevat medio maart 2007. De Vlaamse overheid draagt een vierde van de begroting van de NCRK. De Vlaamse bijdrage voor 2009 bedroeg 64 954,57 euro. Het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen – afdeling jeugd levert de Nederlandstalige ondervoorzitter. De nieuwe Vlaamse Regering heeft op 11 september 2009 twee nieuwe stemgerechtigde leden aangeduid: Suzy Bleys, raadgeefster bij de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel en Jan De Ridder, raadgever bij de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De andere leden van de Vlaamse Regering werden in de gelegenheid gesteld om een adviesgerechtigde vertegenwoordiger aan te duiden. Voor de Vlaamse overheid zijn er naast de Vlaamse ondervoorzitter ook adviesgerechtigde leden vanuit het departement Onderwijs en Vorming en de Comités voor bijzondere jeugdzorg (agentschap Jongerenwelzijn).

Zoals al opgenomen in het jaarverslag 2008 keurde de NCRK op 9 februari 2009 een uitgebreid huishoudelijk reglement en het initieel rapport van België met betrekking tot het Facultatief Protocol bij het IVRK over de verkoop van kinderen, prostitutie en pornografie goed.

De Vlaamse overheid werkte in 2009 mee aan de werkgroepen 'Betrekken van kinderen', 'gegevensverzameling' en 'optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure'. In de werkgroep 'Betrekken van kinderen' werden voorstellen uitgewerkt over hoe met de inbreng en beleving van de minderjarigen kan rekening gehouden worden in de werking van de NCRK. In de werkgroep 'gegevensverzameling' werden de vragen naar gegevens van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind vertaald naar de Belgische situatie. De laatste werkgroep bracht experts bijeen en bereidde een advies voor betreffende de aan te nemen Belgische houding over het nieuwe protocol bij IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure dat in voorbereiding is.

Tevens werd meegewerkt aan de voorbereiding van het colloquium dat de NCRK op 19 november 2009 gehouden heeft over 20 jaar kinderrechtenverdrag. Op dit colloquium werden door de overheden goede voorbeelden voorgesteld. De Vlaamse overheid stelde het project 'Buitenspelen' voor en de nieuwe kind- en jongere-effectrapportage. In de namiddag werd een ronde tafel gehouden tussen vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en van de regeringen over de maatschappelijke positie van de minderjarige. Het colloquium werd afgesloten door een ministerieel debat over kinderarmoede. Voor de Vlaamse Regering heeft de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, hieraan deelgenomen.

Ten slotte werd gestart met de voorbereiding van de voorstelling bij het Comité voor de Rechten van het Kind van de kinderrechtenrapporten, het derde periodiek rapport van België van 2008 en het bovengenoemde initieel rapport met betrekking tot het Facultatief Protocol bij het IVRK over de verkoop van kinderen, prostitutie en pornografie van 2009. Oorspronkelijk voorzien voor ten vroegste

september 2010, werd deze toelichting vervroegd naar de zitting van het Comité van mei/ juni 2010. Hiervoor kan verwezen worden naar deel 2 van het jaarverslag. In afwezigheid van de voorzitter voor de periode van half december 2009 tot half april 2010 gebeurt de coördinatie door het secretariaat van de NCRK in overleg met de ondervoorzitters, in casu de Vlaamse ondervoorzitter, gelet op het feit dat de Franstalige ondervoorzitter ontslagnemend is.

2. Jeugdwerkbeleid

2.1 Werken aan kwaliteit is een continu gegeven.

Met betrekking tot vorming.

Eind 2009 werd in de 5 provincies weer een provinciale trefdag JBP (Trip Lokaal!) georganiseerd in functie van de opmaak van het gemeentelijke jeugdbeleidsplan 2011-2013 en de nieuwe prioriteiten. Elke drie jaar coördineert de afdeling Jeugd de provinciale trefdagen. Dit telkens aan de vooravond van een nieuw planningsjaar. Vanuit de reflectiegroep lokaal en provinciaal jeugdbeleid werd een werkgroep opgericht voor de inhoudelijke uitwerking van de workshops. De provinciale jeugddiensten stonden in voor de logistieke organisatie. In 9 workshops kwam een breed scala aan thema's aan bod: plannen voor beginners, jeugdwerkondersteuning, jeugdinformatie, diversiteit, hangjongeren, jeugdraad, brandveiligheid, buitenspelen en internationaal jeugdbeleid. Ter promotie werden flyers, brochures en verschillende elektronische nieuwsbrieven verspreid. In totaal werden er op die manier een 500-tal jeugdamttenaren, jeugdwerkers, jeugdraadsleden en lokale politici grondig voorbereid op het planningsproces voor het gemeentelijk jbp 2011-2013.

2009 was voor Steunpunt Jeugd het eerste jaar van hun vraaggestuurde ondersteuning. Nieuwe media en cultuur waren de eerste twee thema's die men samen met de jeugdsector onder de loupe nam. Het waren twee boeiende trajecten, die ieder op een eigen manier, in de loop van het proces hebben vorm gekregen. Vaak werd een sterke interactie opgezet met andere sectoren. De doelstelling om in te spelen op nieuwe en acute vragen van de jeugdsector, werd in sterke mate gehaald.

De evaluatie en herziening van de attesten voor jeugdwerkers werd verschoven naar de nieuwe beleidsperiode. De tekst van de '[Criteria voor het toekennen van attesten aan jeugdwerkers](#)' is wel geactualiseerd sinds 1 juni 2009. Een actualisatie van de oude tekst (van toepassing sinds 1 april 2000) drong zich op om de hervormingsoperatie van de Vlaamse overheid op te vangen, om achterhaalde passages die nog verwezen naar het oude decreet op het landelijk jeugdwerk te schrappen, om nieuwe praktijk(en) mogelijk te maken. Het gaat hier echter niet om fundamentele wijzigingen. In het licht van de trajecten die lopen m.b.t. het portfolio voor het sociaal-cultureel werk en EVC was het niet opportuun om op dit moment grondige inhoudelijke wijzigingen door te voeren.

Binnen de sector werd over kadervorming nagedacht in het kader van het competentiedenken binnen het Portfolioproject. Op 27 november 2009 werd Oscar voorgesteld. Oscar is een instrument voor organisaties en deelnemers uit het sociaal-cultureel volwassenen- en jeugdwerk, waarmee ook jongeren de competenties die ze verwerven doorheen vrijwilligerstaken, functies en vormingen kunnen laten (h)erkennen en waarderen. Het instrument werd uitgewerkt in het Portfolioproject van SoCiuS, Steunpunt Jeugd en de Vlaamse overheid.

'EVC', 'HVC', 'competentiebenadering', 'competentiegericht werken'... allemaal termen die jeugdwerkers al lang prikkelen, maar die ook veel discussie losweken. Het is immers niet altijd glashelder waar deze woorden voor staan en in hoeverre ze een plaats moeten krijgen in de jeugdsector. Steunpunt Jeugd zocht samen met een 'denktank EVC' naar een eigen kijk op het hele competentieverhaal, toepasbaar voor de jeugdsector, maar ook aansluitend bij wat er op Vlaams en Europees beleidsniveau reeds is uitgestippeld. De visie werd uitgewerkt in een heus dossier over Competenties waarderen in de jeugdsector, een eigen kijk op het competentieverhaal. Een basisdocument waar men de volgende jaren verder mee aan de slag gaat: http://www.steunpuntjeugd.be/uploads/documents/Dossier_Competenties_SPJ_2009.pdf

Het overleg in de werkveldcommissie sociaal-cultureel werk over de inpassing van het niet-formele leren in de Vlaamse Kwalificatiestructuur resulteerde in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur.

Op het vlak van organisatieontwikkeling heeft Steunpunt Jeugd de erfenis van Kwasimodo waardig overgenomen. In het voorjaar van 2009 werd er nog uitdrukkelijk geïnvesteerd in de overdracht van kennis. Vanuit deze kennis werd grondig nagedacht over de manier waarop men naar organisatieontwikkeling kijkt. Het is de intentie om alvast Steunpunt Jeugd te ontwikkelen volgens de principes die vooropgesteld worden bij de vormingen en begeleidingen rond organisatieontwikkeling:

- duidelijk vertrekken vanuit een sterke missie en visie;
- een integrale benadering van de organisatie, dit vanuit het oogpunt van kwaliteitsverbetering;
- een werking met free-lancebegeleiding die telkens vertrekt vanuit dezelfde visie op organisatieontwikkeling. Free-lancers ziet men als een kans om aan kwaliteitsverhoging te doen.

Ook in andere beleidsdomeinen wordt in vorming voor jeugdwerkers voorzien. De NME-inventaris (<http://nme.milieuinfo.be>) bundelt en ontsluit (spel)materiaal en vormingen over natuur en milieuthema's voor het jeugdwerk. Jeugdwerkers kunnen in de inventaris zoeken op thema, leeftijdsgroep, regio, ... om een passende activiteit te vinden.

De verbreding en diversiteit van het jeugdwerkaanbod werd verder gestimuleerd.

Via de extra budgetten binnen de proeftuinen participatie Jeugd, die deel uitmaken van het participatiedecreet kwam er een nieuwe proeftuin gericht op het toeleiden naar het jeugdwerk van kinderen en jongeren in armoede. Deze vulde de bestaande proeftuin aan die gericht is op de ondersteuning van werkingen van allochtone kinderen en jongeren, waarvoor Formaat en PAJ subsidie ontvingen.

Binnen de projectsubsidielijn voor experimenteel jeugdwerk werden in 2009 6 projecten aanvaard voor subsidiëring: een theaterproject van jeugdhuis De Schakel, een participatieproject (Speak up!) van jeugdhuis Lodejo, het totaalspektakel Je m'en fish, EchO die het bewustzijnsniveau van jongeren wil verhogen, Muzemix en een vormingstraject van KIDS vzw.

Binnen de projectsubsidielijn voor landelijk georganiseerde verenigingen werden in 2009 5 projecten aanvaard die aansloten bij de prioriteit diversiteit: een internationaal uitwisselingsproject van Chiro, een inclusief vormingsproject met autistische jongeren van Crefi, een inleefreis naar Afrika voor jongeren uit het BSO van MJA, een taalproject voor anderstalige nieuwkomers van Roeland en een samenwerkings- en uitwisselingsproject van Uit de Marge (Switch) tussen het mainstream- en het doelgroepspecifieke jeugdwerk met het oog op het verhogen van de interculturele competenties.

In 2009 werd het concept brede school door de betrokken beleidsdomeinen geëvalueerd. Per domein werd een nota met aanbevelingen gemaakt. Een aantal aanbevelingen waren gelijklopend. Zo wijzen de evaluaties op het belang van het lokaal netwerk, het feit dat de gelijkwaardigheid van de partners binnen dit netwerk geen evidentie is, de noodzaak van een engagement van de verschillende partners. Ten slotte wijzen alle evaluaties ook uit dat men de initiatiefnemers voldoende tijd moet geven om hun project voor te bereiden en hen de kans te geven om een nieuw netwerk te ontwikkelen. Deze nota's vormen het uitgangspunt van de nieuwe pistes die inzake brede school ontwikkeld worden.

Extra initiatieven voor de doelgroep jeugdwerk komen er dan weer van bij JeROM, de dienst Milieu-integratie en -subsiëringen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (<http://jerom.lne.be>). Ze maken het aanbod niet alleen duurzamer en natuurvriendelijker, maar ook diverser. In 2008 werd het project 'speelgroen' op de sporen gezet. In februari 2009 werd een eerste oproep gelanceerd. Maar

liefst 132 lokale jeugdgroepen dienden toen een inschrijvingsformulier in. Een jury selecteerde 15 projecten. Begin september 2009 gingen deze 15 proefprojecten van start. Een procesbegeleider overlegt met leden en leidingsploeg van de jeugdvereniging en maakt plannen voor een groener en avontuurlijker terrein. Studenten en docenten van de opleiding Bachelor Tuin- en Landschapsarchitectuur van de Erasmushogeschool Brussel en de Hogeschool Gent maken een ontwerp en een beplantingsplan. Voor de uitvoering van het ontwerp krijgt de jeugdvereniging steun van het Agentschap voor Natuur en Bos: gratis plantgoed (bomen en struiken) en technische begeleiding bij het aanplanten. Enkele projecten zullen bovendien kunnen genieten van een extra financiële ondersteuning voor inrichtingswerken. De projecten worden afgesloten met een plantdag, een feestelijk evenement voor de jeugdgroep, burens, ouders ... De procesbegeleider helpt met een ludieke inkleding van de dag en geeft speltips voor beheer en onderhoud achteraf. Meer info over de 15 proefprojecten via <http://speelgroen.lne.be>. Via concrete tips, praktijkvoorbeelden, spel materiaal ... stimuleert de werking JeROM jongeren tot het integreren van milieuzorg in hun werking en het milieuvriendelijk organiseren van hun kamp (projectvoorbeelden zijn Fermweb, 'Milieuvriendelijk op kamp', JeROMeter, Ecospot).

Op de Nitrox-studiedag over de identiteit van het jeugdwerk op 8 oktober 2009 dacht het brede jeugdwerkveld na over de grenzen van het jeugdwerk. Een voorzet voor een eventuele nieuwe definitie?

In 2009 werd ook binnen de jeugdsector expliciet aandacht besteed aan het gegeven 'vrijwilligerswerk'.

In de aanloop naar het Europese jaar van de Vrijwilliger in 2011 (EYV2011) werd in 2009, georganiseerd door het Tsjechische voorzitterschap, een conferentie georganiseerd over internationale mobiliteit van jonge vrijwilligers, en richtte de Europese Commissie zelf een expertengroep op in uitvoering van haar aanbevelingen terzake. De Vlaamse overheid werd op deze forums vertegenwoordigd door de afdeling Jeugd en de Vlaamse Jeugdraad en stelde een aantal good practices in Vlaanderen voor.

Jint maakte verder werk van de promotie van internationaal vrijwilligerswerk via de Jeugd in Actie-projecten; intra-Belgisch werd het Bel'J project van de drie gemeenschappen in België gelanceerd. Een prima voorbeeld van hoe de overheid het '(taal)grens'overschrijdend vrijwilligerswerk kan stimuleren.

In het kader van zijn 20-jarig bestaan stelde Jint op 17 april 2009 in het Vlaams parlement het GoStrange-onderzoek van Trendwolves voor naar de visie van jongeren op internationale mobiliteit. Hierin werd onderzocht welke factoren maken dat bepaalde groepen van jongeren nog steeds uitgesloten worden van internationale jongerenmobiliteit. Een opvallende vaststelling is alvast dat meer dan 80 procent van de jongeren aangeeft interesse te hebben in een niet-toeristische buitenlandervaring en dat 50 procent van de bevroegde jongeren al zo'n ervaring achter de rug heeft. Vooral hoger opgeleide jongeren en jongeren die reeds een actieve rol opnemen in de samenleving (als vrijwilliger of als lid van een jeugdvereniging of jeugdhuis) komen tot zo'n ervaringen, terwijl de interesse in de minder voor de hand liggende groepen (BSO leerlingen, jongeren die zelden of nooit vrijwilligerswerk doen of die niet actief zijn in een jeugdvereniging of jeugdhuis) quasi even groot is als bij de rest van de bevroegde jongeren. Als we dan even kijken naar de effecten die door jongeren herkend worden na een niet-toeristische buitenlandervaring, dan zien we dat er wel degelijk resultaten worden geboekt (toegenomen taalvaardigheid, tolerantere houding ten aanzien van andere culturen, vlotter contacten leggen, buitenlandse vrienden, een toegenomen engagement bij terugkomst in Vlaanderen ...).

Anderzijds werd ook in Vlaanderen van start gegaan met de voorbereiding van het EYV2011, onder impuls van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw.

SoCiuS organiseerde op 4 juni een studievoormiddag over de toekomst van het vrijwilligerswerk in Vlaanderen, waarbij ook het jeugdwerk in beeld kwam. Centraal stond de publicatie 'Toekomstverankering Vrijwillige inzet 2015' van het Nederlandse Sociaal en Cultureel Planbureau.

De Prijs voor het Vrijwilligerswerk 2009 van de Verenigde Verenigingen werd uitgelooft aan de speelpleinwerking De Saenhoeve in Maasmechelen, die zich al 40 jaar lang inzetten voor een breed en intercultureel publiek: 'een uitzonderlijke werking volledig gedragen door vrijwilligers. Een groot professionalisme gecombineerd met uitzonderlijk enthousiasme.'

Punt is dat met het Oscar-project (zie hoger) ook een formele stap werd gezet naar de erkenning en waardering van het vrijwilligersengagement van jonge mensen.

Aan de verzuchtingen en noden van de brede culturele sector m.b.t. de afstemming van de onderwijscurricula werd gedeeltelijk tegemoet gekomen met het decreet van 30 april 2009 tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2009 betreffende de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basis- en secundair onderwijs. Hiermee zullen vanaf 1 september 2010 de nieuwe, geactualiseerde vakoverschrijdende eindtermen (VOET) voor het secundair onderwijs van kracht worden. De eindtermen zijn hiermee inhoudelijk geactualiseerd, rekening houdend met ontwikkelingen op Vlaams, Europees en mondiaal vlak. De meest opvallende nieuwe accenten zijn: herinneringseducatie, mediawijsheid, socio-economische basisinzichten, ondernemingszin, Europa, justitie, cultuuropvoeding en duurzame ontwikkeling.

2009 was zowel voor het VIP Jeugd, de Vlaamse Jeugdraad, als Jint, VVJ en het nieuwe Kenniscentrum Kinderrechten een planjaar, waarbij VIP Jeugd en Vlaamse Jeugdraad hun beleidsplan nog in 2009 indienden en hun beheersovereenkomst onderhandelden. Met het aantreden van de nieuwe minister van jeugd wordt meteen werk gemaakt van een nauwere inhoudelijke, maar ook structurele samenwerking en eventuele herstructurering van de jeugd bovenbouw.

Steunpunt Jeugd profileert zich meer en meer als een kennis- en expertisecentrum. In de beleidsperiode 2009-2011 bouwen ze voor zichzelf impulsen in om de organisatie in die zin sterker uit de verf te laten komen, aan de hand van zes domeinen waarop men een permanente kwaliteitsverbetering wil realiseren: kennisbeheer, communicatie, dienstverlening, helpdesk, overleg en onderzoek.

In 2009 werd een communicatieplan gemaakt en tijd vrij gehouden voor aanwezigheid op startmomenten van het landelijk jeugdwerk en op jobbeurzen. Via een dienstverlening op maat wil Steunpunt Jeugd de ondersteuning naar de jeugdsector scherper krijgen. Naast de websites, brochures, campagnes, vindt men het belangrijk om de aanwezige kennis via vorming, begeleiding, studiedagen... bij de jeugdwerker te krijgen. Het aanbod van Steunpunt Jeugd wordt gebundeld in een halfjaarlijkse brochure 'Straffe Kost'. Deze wordt gericht aan de landelijke secretariaten van grote en kleine jeugdorganisaties. In 2009 was er ook een speciale 'Straffe Kost' voor docenten en studenten van universiteiten en hogescholen.

Omdat teveel vragen het voeren van een structureel beleid verhinderen, werd er in de nieuwe beleidsnota voor gekozen om enkel helpdeskvragen te beantwoorden. De beleidsnota van Steunpunt Jeugd vormt de afbakening van de thema's waarover vragen beantwoord worden: zowel over de thema's geïntegreerd jeugdbeleid als over alle thema's die vallen onder sectorondersteuning: organisatieontwikkeling en regelgeving, lokaal en provinciaal jeugdbeleid, ruimte, diversiteit, jeugdtoerisme, vorming in de jeugdsector. Doelgroep hierbij zijn de organisaties die gesubsidieerd zijn binnen het decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Via een uitgebouwd overlegmodel wordt de jeugdsector samengebracht om kennis te verdiepen en te verbreden. Steunpunt Jeugd tracht rond de juiste thema's de grondige dialoog te stimuleren. In 2009 werden een aantal veranderingen doorgevoerd die de vergaderlast voor de jeugdsector moest beperken. Er zijn vijf platformen die werkgroepen kunnen inrichten, op basis van bestaande behoeften. Op die manier wordt vernieuwing, creativiteit en inhoudelijke verdieping gestimuleerd. Inhoudelijk zaten de vijf platformen in 2009 op een goede snelheid, de output heeft nood aan een verdere professionalisering. In de beheersovereenkomst krijgt elk thema dat onderwerp is van een platformwerking een vast aantal producten of diensten opgelegd. Het is verder de bedoeling om onderzoek te stimuleren, zelf klein onderzoek volgens een kwaliteitsvolle methodiek op te zetten en relevant jeugdonderzoek op te volgen, o.a. in Krax.

Steunpunt Jeugd is ook het kennis- en expertisecentrum voor jeugd, jeugdbeleid en jeugdwerk. Het ligt in de missie van Steunpunt Jeugd om via deze kennis en expertise de positie van kinderen en jongeren en hun organisaties te versterken. Naast hun beleidswerk in de context van het Vlaams Jeugdbeleidsplan, gaat men voortaan ook de iets vrijere, andere, meer experimentele toer op. Via een jaarlijks wisselende themaprikkel kan Steunpunt Jeugd zo anticiperen op nieuwe tendensen. In 2009 werkte men een jaar lang rond 'Ouders'. Het thema kwam op de meest uiteenlopende wijze aan bod in de werking van Steunpunt Jeugd.

2.2 Werken aan toegankelijkheid van het jeugdwerkenaanbod

Bij de beoordeling van de beleidsnota's van de landelijke jeugdwerkorganisaties in 2009 werd ook dit keer bijzondere aandacht besteed aan de voorstellen van de verenigingen m.b.t. het vergroten van de toegankelijkheid van hun werking voor een breder publiek (criterium interculturaliteit).

De proeftuinen participatiebeleid werden verder gezet en verruimd met een proeftuin Armoede. In dit kader werden in 2009 8 verenigingen waar armen het woord nemen gesubsidieerd voor hun werking met kinderen en jongeren. Voor de coördinatie van deze proeftuin kreeg vzw Uit de Marge bijkomende middelen toegekend vanuit deze proeftuin.

De Vlaamse provincies ontwikkelen samen met de jeugdsector de Handicapmap, een vormingsmethodiekenmap voor de integratie van kinderen en jongeren met een handicap in het jeugdwerk. De map werd officieel toegelicht op 20 maart 2009.

Chiro boog zich op 3 oktober 2009, samen met de provincie Limburg, CMGJ en Groep Intro expliciet over de vraag 'Kan de jeugdbeweging toegankelijker? Waarbij men, na een inburgeringsproefproject, tot de conclusie kwam dat via taalstimulering al heel wat kan, maar dat vooral netwerking belangrijk is.

In het kader van de samenwerking Vlaanderen – Baltische Staten werd van 16 tot 22 november 2009 een Seminar Toegankelijkheid Jeugdwerkenaanbod voor achtergestelde kinderen en jongeren georganiseerd in het vormingscentrum Destelheide in Dworp (Beersel).

2.3 actualisering beleidsinstrumenten

De herziening van het decreet Jeugdverblijven werd definitief verschoven naar de nieuwe legislatuur. Bij het decreet lokaal en provinciaal jeugd beleid werden twee nieuwe uitvoeringsbesluiten voorbereid i.f.v. de nieuwe prioriteiten in de gemeentelijke jeugd beleidsplannen 2011-2013 en het nieuwe jeugd beleidsplan van de Vlaamse Gemeenschapscommissie 2011-2015.

2.4 een betere ondersteuning van de jeugdsector

In de eigen jeugdinfrastructuur, het Vormingscentrum Destelheide en het jeugdverblijfscentrum de Hoge Rielen, werd systematisch verder geïnvesteerd via het Fonds voor de Culturele Infrastructuur.

Het nieuwe Cijferboek Lokaal Jeugd beleid werd, samen met de cijferboeken lokaal cultuur beleid en lokaal sport beleid, en de drie corresponderende adresboekjes, op 22 april 2009 voorgesteld aan het grote publiek. De voornaamste bevindingen werden er via panelgesprekken geduid. Ook voor het Cijferboek Lokaal Jeugd beleid 2008-2010 kon het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen beroep doen op de knowhow van VVJ. Nieuw is dat tegelijk een online webapplicatie werd ontwikkeld waar mensen gemeenten en gegevens kunnen gaan vergelijken: www.cijferboek.be.

Het bestek en de oproep voor het nieuwe jeugdbewegingsonderzoek werd gelanceerd in juni 2009. Het werd toegewezen aan Universiteit Gent (vakgroep Sociologie i.s.m. vakgroep Sociale Agogiek) en de eerste stuurgroepvergadering met de 6 betrokken jeugdbewegingen had plaats op 11 september 2009: Chiro, Scouts en Gidsen Vlaanderen, FOS, KLJ en KSA-VKSJ-KSJ doen mee; VNJ haakte gaandeweg af.

In het kader van het EU-voorzitterschap werd de cel Internationaal Jeugd beleid op de afdeling Jeugd in de loop van 2009 uitgebreid met 3 mensen.

3. Jeugdinformatie

3.1 kwaliteitsvolle informatie

De Vlaamse overheid heeft het Vlaams Informatiepunt Jeugd (VIPJeugd) opgericht voor het bewaken van een kwaliteitsvol jeugdinformatiebeleid. In 2009 werd door VIPJeugd ingezet op het lokaal jeugdinformatiebeleid via de doorlichting van de jeugdinformatiepunten (JIP's), vorming, onderzoek naar de informatiebehoeften van bijzondere doelgroepen (door het Interculturalism, Migration and Minorities Research Centre, K.U.Leuven) en het uitwerken van een beleidsplan.

Het structureel verzamelen van gegevens *over* de leefsituatie van kinderen en jongeren is bij uitstek een taak van het Jeugdonderzoekplatform (JOP). Op 31 maart 2009 presenteerde het JOP een syntheseverslag genaamd "Jongeren binnenstebuiten". Het is een combinatie van de synthetiserende en de analyserende opdracht van het JOP: het gepresenteerde materiaal is gebaseerd op de synthese van Vlaams en Europees onderzoek. Het werd getoetst aan de JOP monitor-1 en aan secundaire analyses van andere Vlaamse en Europese databanken.

De rest van 2009 werkte het JOP aan de analyse van de resultaten van de JOPmonitor-2. Meer dan 3500 jongeren van 12 tot 30 jaar werden bevraagd over een breed spectrum aan thema's. De resultaten van deze bevraging zullen in maart 2010 bekend gemaakt worden.

In het najaar presenteerde het JOP op een studiedag van het steunpunt beleidsrelevant onderzoek Cultuur, Jeugd en Sport een aantal analyses uit de jeugdmonitor met betrekking tot gender.

In december 2009 nam het JOP samen met de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, alsook een medewerker van de Vlaamse Jeugdraad, deel aan het seminar van de Benelux en de Nordic Countries rond het thema indicatoren in het jeugdbeleid.

In het kader van het objectief en op maat informeren van kinderen en jongeren op televisie werd, na evaluatie, besloten om het driejarige project van de jeugdjournaals niet verder te zetten na 2009.

De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind richtte in het kader van het derde periodiek rapport van België een werkgroep op die vooruitgang probeerde te boeken met betrekking tot meer afgestemde vormen van gegevensverzameling rond kinderen en jongeren in Vlaanderen en België.

Zoals bepaald in het decreet houdende het ondersteunen van een Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, werd in 2009 werk gemaakt van de oprichting en uitwerking van het beleidsplan van de vzw Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi). Sinds 2 september 2009 houdt deze organisatie zich bezig met het toegankelijk maken bij het brede publiek van wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de rechten van het kind.

Ten slotte viel uit verscheidene onderzoeken naar de informatiebehoeften en informatiestrategieën van kinderen en jongeren op dat ouders nog steeds dé belangrijkste bron van informatie zijn. In de voorbereiding van het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan werd deze vaststelling alvast mee opgenomen in de omgevingsanalyse.

3.2 niet-betuttelende informatie

Hoewel het overlegcomité tussen federale regering, gemeenschaps- en gewestregeringen reeds in 2007 beslist heeft dat de filmkeuring een gemeenschapsaangelegenheid is, werd de Bijzondere Wet tot de hervorming der instellingen nog niet aangepast. De Vlaamse overheid kon daardoor dus niet aan de slag gaan met het uitwerken van een eigen kijkwijzersysteem.

Het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media maakte eind 2009 werk van een informatieve website rond gaming voor ouders en opvoeders: www.cjasm.vlaanderen.be/gaming.

3.3 goede overheidsinformatie

De Vlaamse overheid maakt in haar communicatie zoveel mogelijk werk van een kwaliteitsvolle dienstverlening aan kinderen en jongeren. In het bijzonder binnen de beleidsdomeinen 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin' (bijvoorbeeld in het kader van de integrale jeugdhulp), 'Onderwijs en Vorming' (Yeti & Maks) en 'Cultuur, Jeugd, Sport en Media' (via de ondersteuning van de verschillende jeugd- en kinderrechtenorganisaties, gespecialiseerd in jeugdinformatie en kinderrechteneducatie), wordt hieraan uitvoerig aandacht besteed.

4. Participatie

4.1 de Vlaamse Regering betreft de jeugd

Hoewel er ook in 2009 nog altijd geen sprake was van een bilateraal afsprakenkader tussen de Vlaamse Jeugdraad en de verschillende ministers van de Vlaamse Regering, werd het advieswerk van de Vlaamse Jeugdraad uitgebreid in brede zin: meer onderwerpen die niet louter betrekking hebben op het jeugdwerk kwamen op de agenda.

Naast de gangbare subsidies voor allerlei verenigingen die werken rond participatie van, communicatie over en informatie aan de jeugd en de werkingsmiddelen voor de Vlaamse Jeugdraad, is de Vlaamse overheid in 2009 ook in het bijzonder begaan geweest met de participatie van kinderen, jongeren en hun organisaties in het proces van de opmaak van het Vlaams Jeugdbeleidsplan. Dit traject, dat nog tot eind 2010 loopt, werd in 2009 opgestart. Op basis van gegevens van de jeugdmonitor, participatieresultaten van de Vlaamse Jeugdraad, het Kinderrechtencommissariaat, gecombineerd met wetenschappelijk cijfermateriaal, werd een ontwerp van omgevingsanalyse opgesteld. Deze werd afgetoetst bij experts uit het jeugdwerk, onderzoekers en deskundigen met betrekking tot jeugd in brede zin. Eind 2009 werd het planningsteam voor het proces opgericht. Hierin zetelen onder andere de Vlaamse Jeugdraad en het Steunpunt Jeugd. Vanuit dit planningsteam werd de manier van terugkoppelen en communiceren verder uitgewerkt voor de rest van het traject in 2010.

Voor meer informatie over het participatiebeleid in Vlaanderen verwijzen we naar het deel II: kinderrechtenverslag.

4.2 lokale en bovenlokale participatie

Op 18 februari 2009 veranderde de vzw Ondersteuning Lokale JeugdParticipatie haar naam in 'Karuur'. Zij blijft bezig met de ondersteuning van jeugdraden en brede jeugdparticipatie op het lokale niveau.

5. Diversiteit

5.1 diversiteitsbeleid voor cultuur, jeugdwerk en sport

In voorgaande jaarverslagen werd al heel wat aandacht besteed aan de nieuwe acties die werden ontwikkeld in het diversiteitsbeleid, zoals het Vlaams Actieplan Interculturaliseren. In 2009 werd dit beleid gecontinueerd. Er werden geen nieuwe acties opgestart, maar aandacht voor interculturaliseren bleef aanwezig in het gevoerde beleid. Zo bleef het kennisknooppunt 'Interculturaliseren' op het departement CJSM operationeel en organiseerden zij in de loop van 2009 verschillende informatie- en vormingsmomenten voor de sector. Deze zijn terug te vinden op de website www.interculturaliseren.be. Daarnaast kwam het nieuwe 'decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport' dat op 9 januari 2008 werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement, volop in werking. Met betrekking tot kinderen en jongeren werden in 2009 een aantal belangrijke zaken opgestart. Ten eerste was er de oproep voor de proeftuin jeugdwerk voor armoedeverenigingen. Negen werkingen waar armen het woord nemen, kregen in 2009 subsidies om hun werking uit te breiden naar kinderen en jongeren. Zij worden daarin begeleid door Uit de Marge vzw, die hiervoor ook gesubsidieerd wordt. In 2010 komt hiervoor een nieuwe oproep. Een ander belangrijk onderdeel van het participatiedecreet is het ondersteunen van allochtoon jeugdwerk, waarbij zowel Formaat+ als PAJ weerhouden werden om een deel van die ondersteuning op zich te nemen. Tot slot werden er in 2009 ook lokale netwerken opgezet met als doel de participatie van kansengroepen te bevorderen. In deze netwerken zijn ook een aantal lokale jeugddiensten betrokken.

Voor meer informatie over de inspanningen binnen het jeugdwerk verwijzen we naar hoofdstuk 2 (2.2).

5.2 diversiteit in andere beleidsdomeinen

Diversiteit blijft een belangrijk thema binnen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Een exhaustief overzicht geven is haast onmogelijk. Doorheen dit verslag kunnen verscheidene inspanningen worden teruggevonden van de manieren waarop de Vlaamse Overheid aandacht vraagt voor diversiteit.

Bijzondere aandacht verdienen wel de acties die genomen werden door het team integratie van het beleidsdomein binnenlands bestuur. In het kader van de uitvoering van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaams beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden, werden in 2009 opnieuw overeenkomsten afgesloten (voor 3 jaar) tussen de Vlaamse Overheid en de lokale besturen betreffende het lokale integratiebeleid en de subsidiëring van een lokale integratiedienst. Op dit moment heeft de Vlaamse Overheid reeds 37 lopende overeenkomsten met integratiediensten, waarvan een aantal nog in startfase (dus nog niet officieel erkend). In de meeste van de overeenkomsten zijn ook doelstellingen opgenomen die gericht zijn op kinderen en jongeren, vooral wat betreft toegankelijkheid, participatie en onderwijs.

Daarnaast werd in 2009, net zoals voorgaande jaren, vanuit de Vlaamse Overheid de projectoproep 'Gezocht: Managers van Diversiteit' gelanceerd. Er werden ongeveer 150 projecten ingediend, waarvan er 40 een subsidie toegekend kregen. Onder de 40 geselecteerde projecten bevonden zich ook

heel wat projecten die zich richtten op kinderen en jongeren. Bij deze projectoproep ligt de focus op etnisch-culturele diversiteit.

Het team gelijke kansen presenteerde begin mei dan weer de resultaten van drie onderzoeken over homoseksualiteit bij jongeren. In het onderzoek 'De schoolloopbaan van hetero- en holebi-jongeren' werden 4.000 jongeren bevroegd door Dr. Alexis Dewaele (Steunpunt Gelijkekansenbeleid), in samenwerking met de UGent. Hij ging ook verder in op zijn resultaten door focusgroepen te organiseren. De resultaten staan in 'Het discours van jongeren over gender en holebiseksualiteit - Over flexen, players en metroseksuelen'. Miranda Schoonacker (VUB) onderzocht het sociaal en mentaal welbevinden bij Vlaamse lesbische en biseksuele meisjes. Uit deze onderzoeken bleek dat ook bij jongeren er nog problemen worden gemaakt over homoseksualiteit en dat jongeren vasthouden aan een aantal stereotiepen over sekse. Daarnaast bleek ook dat lesbische en biseksuele meisjes het zeker niet altijd gemakkelijk hebben en dat homoseksualiteit op school niet altijd bespreekbaar is. De rapporten zijn te vinden op de website www.gelijkekansen.be.

Nog vanuit de bevoegdheid Gelijke Kansen werd in 2009 de verordening m.b.t. toegankelijkheid van gebouwen goedgekeurd. Deze heeft ook zijn repercussie op scholen, jeugdcentra, jeugdhuizen, jeugdverblijfcentra enz.

6. Internationaal

6.1 Meer kansen op deelname aan internationale projecten

Ook in 2009 sensibiliseerde en informeerde de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen over de waarde van interculturele contacten via de bestaande kanalen. JINT– het coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking – verzorgde een uitgebreid vormingsaanbod, en het Europees Youth in Action programma werd verder ondersteund en gepromoot. De in 2008 gelanceerde Youthpass, ter erkenning van de verworven competenties van deelnemers aan het Youth in Action programma, werd actief toegepast.

In 2009 ontvingen 20 jongeren een financiering voor een stage bij een internationale organisatie. Daarnaast werd het BVR 29 september 2006, dat het juridisch kader voor deze financiering bevat, intern geëvalueerd en werd hierover ook het advies ingewonnen van onder meer de Jeugdraad en de SARiV, met het oog op een nieuw BVR dat in de loop van 2010 zal worden aangenomen.

Met de herziening van het decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid in 2008 bleven twee subsidiemogelijkheden voorzien: humanitaire projecten om de solidariteit met de jeugd in door rampspoed getroffen gebieden te bevorderen, en internationale jongerenprojecten. Bij de beoordeling van deze laatste projecten wordt rekening gehouden met de mate waarin het project maatschappelijk kwetsbare jongeren bereikt. Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 bepaalde de regels inzake de toekenning van deze subsidies. De betrokken artikels werden van kracht op 1 januari 2010. De vroegere beurzenpot (waarop in 2009 nog beroep werd gedaan door AFS en YFU) zal vanaf 2010 deel uitmaken van de structurele subsidies voor de verenigingen landelijk jeugdwerk. Op 30 oktober 2009 werd een infodag georganiseerd om jongeren en jeugdorganisaties wegwijs te maken in de nieuwe criteria.

In 2009, wat dus een soort overgangsjaar was, werd een budget van 383 000 euro ter beschikking gesteld voor projecten internationaal op de begroting jeugd. 20 jongeren deden een aanvraag voor een Extra-time-project. 10 projecten werden goedgekeurd voor 19 jongeren. In totaal werd hiervoor 21 090,49 euro toegekend op het budget van 2009.

Zowel Toerisme Vlaanderen als het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (afdeling Jeugd) subsidiëren Use-it. Ook in 2009 heeft USE-IT zijn 'jongerenkaarten' verspreid in de hostels van Brussel, Brugge, Gent, Antwerpen, Leuven en Mechelen. Op deze manier kunnen buitenlandse jongeren makkelijker in aanraking komen met de echte jongerencultuur van desbetreffende steden. Verder heeft USE-IT zijn infokantoor in het centrum van Brussel waar jongeren met allerhande vragen terecht kunnen. Via www.USE-IT.be kunnen jongeren die van plan zijn om Vlaanderen en Brussel te bezoeken praktische (toeristische) informatie vinden. Hun beleidsnota 2010-2012 werd in de loop van 2009 goedgekeurd voor subsidiëring door de minister van Jeugd.

Het Internationaal jeugdactieplan Toerisme Vlaanderen werd verder geïmplementeerd. Concreet ging het in 2009 om de verdere uitvoering van investeringsprojecten inzake logiesaanbod in jeugdverblijfsinfrastructuur. In 2010 zullen acties opgezet worden omtrent productontwikkeling en promotie. Het onderzoek naar niet-betaalde logies werd afgerond; het belang van hospitalitynetwerken wordt steeds belangrijker.

Ten slotte dient ook het ontdekkingsprogramma 'Bel'J' vermeld te worden dat werd opgestart tussen de drie gemeenschappen van België met als bedoeling jongeren te laten proeven van vrijwillig engagement in de andere gemeenschappen binnen het kader van het niet-formeel leren. In 2009 liep hiervoor de pilootfase.

6.2 Stimulansen voor internationale oriëntering

In het kader van de projectsubsidies voor erkende landelijk georganiseerde verenigingen was internationale jeugdwerking tot en met 2009 één van de twee prioriteiten. Hiermee werd beoogd dat nieuwe internationale samenwerkingsverbanden worden aangeknoopt en dat bestaande vormen van internationale samenwerking worden uitgediept. In 2009 kregen 5 verenigingen een dergelijke projectsubsidie voor een totaal bedrag van 100 000 euro. Vier jeugdorganisaties kregen nog een subsidie voor een bijzonder internationaal project, voor een totaal van 60 000 euro.

In het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid is 'samenwerking en netwerking met andere actoren in binnen- of buitenland' een van de 10 nieuwe beoordelingscriteria voor het adviseren van ingediende beleidsnota's. Vanaf nu dienen de verenigingen bij opmaak van deze driejaarlijkse plannen dus aan te geven wat zij op dit vlak verwezenlijken.

Bezig zijn met internationaal houdt heel wat reizen in. In het kader van de bilaterale culturele akkoorden ontving de afdeling Jeugd in 2009 8 buitenlandse delegaties. Thema's waren onder meer vrijwilligerswerk, participatie, jeugdcultuur en jeugdonderzoek. Op haar beurt mocht de afdeling Jeugd 8 delegaties naar het buitenland sturen. De thema's waren zeer divers: van het jeugdcompact tot creativiteit en innovatie, van lokaal jeugdbeleid tot ondersteuning jeugdverblijfscentra.

In november vond een seminarie plaats, georganiseerd door de drie Baltische staten en Vlaanderen, met de focus op toegankelijkheid van het jeugdwerk voor jongeren in situaties van sociale uitsluiting en armoede.

6.3 Wegen op het internationaal jeugdbeleid

2009 was een belangrijk schakeljaar voor het internationale jeugdbeleid. In de Benelux werd een Memorandum ondertekend, in de EU een nieuw samenwerkingskader goedgekeurd, terwijl de Raad van Europa haar resolutie concretiseerde in een werkplan. Ondertussen namen op Belgische bodem de voorbereidingen voor het EU-voorzitterschap grote hoogtes aan.

CD47 was ook in 2009 een goed instrument en een belangrijk overlegplatform om trends op vlak van internationaal jeugdbeleid te spotten en hun belang in te schatten voor het Vlaamse Jeugdbeleid.

Op niveau van de Benelux werd op 27 november door de vijf bevoegde Benelux-ministers het Memorandum van Overeenstemming ondertekend, onder het motto 'Gelijke rechten en kansen voor alle kinderen en jongeren. Een gemeenschappelijke strategie voor het jeugdbeleid in de landen en regio's van Benelux'. Met dit document wordt een kader aangereikt voor een langetermijnstrategie voor het jeugdbeleid in de Benelux. Anderzijds organiseerde de Benelux in samenwerking met de landen van de Noordse Raad een expertenbijeenkomst over indicatoren voor kinder- en jeugdwellzijn (Amsterdam, 13-15 december).

2009 was het jaar dat het Verdrag van Lissabon in werking trad, maar ook het jaar dat de ministers van Jeugd een nieuw samenwerkingskader voor de komende 9 jaar ter goedkeuring aanvaardden. Dit samenwerkingskader werd vastgelegd in de resolutie van 27 november 2009. Twee grote algemene

doelstellingen worden nagestreefd: 1. voor alle jongeren meer en gelijke kansen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt creëren; 2. actief burgerschap en sociale inclusie van en solidariteit onder alle jongeren bevorderen. Deze moeten verwezenlijkt worden binnen 8 actieterreinen. Belangrijk is de erkenning van en de speciale rol voor jeugdwerk die het samenwerkingskader voorziet. Het Belgisch voorzitterschap zal dit in 2010 aangrijpen om hier stappen in vooruit te zetten.

In 2009 werd reeds veel tijd geïnvesteerd in de voorbereiding van het Belgisch EU-Voorzitterschap Jeugd 2010. Er werd met alle betrokken relevante actoren zeer regelmatig overlegd, zowel binnen de Vlaamse overheid en met de jeugdsector, als intra-Belgisch, als met de andere lidstaten die deel uitmaken van het teamvoorzitterschap (Spanje en Hongarije), met de Europese Commissie en het European Youth Forum om zo gedragen prioriteiten en kalender te kunnen uitwerken.

Er werd overeenstemming bereikt over een ambitieus programma rond drie rode draden: jeugdwerk, jeugdwerkgelegenheid en de afstemming van de Europese agenda rond kinderen, jongeren en kinderrechten. Rond deze prioriteiten zullen een heel aantal evenementen en activiteiten worden opgezet en zal er getracht worden een politieke vertaling te maken in de Raad.

In 2009 werd door het teamvoorzitterschap en in nauwe samenwerking met het Europees Jeugdforum de gestructureerde dialoog uitgewerkt. De drie betrokken landen engageerden zich om een gezamenlijk project rond Jongeren en werk op poten te zetten. In deze is er steeds een nauwe betrokkenheid geweest van de Vlaamse Jeugdraad en JINT via hun deelname aan het intra-Belgisch overleg en hun betrokkenheid binnen de Europese Stuurgroep (voor de gestructureerde dialoog) die op Europees niveau vorm heeft gekregen.

Ter voorbereiding van het EU-voorzitterschap namen enkele ambtenaren ook deel aan de Jeugdconferentie in Zweden van 12 tot 14 september.

In 2009 organiseerde de afdeling Jeugd in samenwerking met het Youth Partnership (Europese Unie en Raad van Europa) een tweede internationaal seminarie "History on Youth Work". Bedoeling is om de uitkomst van de discussies te gebruiken tijdens het Belgische Voorzitterschap.

De Vlaamse Jeugdraad stuurde ook een jongere mee naar een ministeriële conferentie rond nieuwe media in Reykjavik, en twee vertegenwoordigers voor Vlaanderen aan namen deel aan de Conferentie grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in Praag in opvolging van de EU-aanbeveling hierover.

De ambitie om tot op wereldniveau aan beleidsbeïnvloeding te doen m.b.t. jeugdbeleid is zeker nog aanwezig. Zo wordt ook onderzocht hoe kan meegewerkt worden aan de jeugdagenda van de Verenigde Naties. De Vlaamse Jeugdraad stuurt reeds jongeren met de Belgische officiële delegatie naar de CSD (commission on sustainable development) en binnen de Belgische officiële delegatie naar het 3rd Committee of the UNGA (General Assembly of the United Nations). Zo heeft een vertegenwoordiger een input meegegeven aan de Jeugdresolutie die er in 2009 op de agenda stond. Bovendien kon de Vlaamse jongere ook een speech voorlezen in naam van Belgische jongeren. In 2010 zullen er op vlak van de VN en Jeugd nog meer opportuniteiten zijn, onder meer omdat 2010 op 12 augustus op de World Youth Conference in Mexico uitgeroepen wordt tot het Internationaal Jaar van de Jeugd.

In 2009 nam een Vlaamse jongere deel aan het Unesco Youth Forum in Parijs.

6.4 Samenwerkingsontwikkeling

In 2009 werden op de begroting Jeugd 18 humanitaire projecten gesubsidieerd, voor een totaal subsidiebedrag van 175 200 euro.

De samenwerking Vlaanderen - Zuid-Afrika betreffende jeugd, kunsten, cultuur, erfgoed en sport, voor de periode 2007-2009 gefocust op vier lokale gemeenschapscentra, werd in 2009 geëvalueerd. In 2010 zal een conferentie alle betrokken actoren van dit Batsha-Jeugd programma samenbrengen om de opgedane ervaring en goede praktijken te bespreken en te verspreiden.

Met betrekking tot het capacity-building programma werden in 2009 meerdere cursussen georganiseerd. De uitwisseling met Vlaamse organisaties gebeurde via zeven geselecteerde structurele operatoren: Poppunt, Vlamo, Archidee, Faro, Buurtsport, Dunia, Globe en Danspunt werkten in 2009 intensief samen met de 4 centra. Ook Vlaamse artiesten en Vlaamse jongeren passeerden in de centra voor projecten en vrijwilligerswerk. En verder werden in de 4 centra in samenwerking met plaatselijke jongeren heel wat activiteiten georganiseerd.

Een nieuw werkprogramma met Zuid-Afrika wordt voorbereid.

De plannen voor de opmaak van een Samenwerkingsprogramma voor Cultuur, Jeugd en Sport met Marokko dat concrete en structurele uitvoering kan geven aan het bestaande Cultureel Akkoord uit 1975, werden voorlopig opgeborgen.

Naar aanleiding van de viering van 20 jaar kinderrechten liep in het Consciencegebouw een tentoonstelling van Latijns- Amerikaanse kunstenaars.

6.5 Ondersteuning JINT vzw

Op 19 januari 2009 werd de beheersovereenkomst voor 2009-2010 afgesloten met JINT – coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking.

In functie van het EU-voorzitterschap kreeg Jint al in 2009 een extra subsidie: zij zijn uitdrukkelijk partner in de voorbereiding. Op 5 mei en 17 december organiseerde Jint een info- en discussiedag Jeugdig Europa over Europese jongerenthema's, respectievelijk over de nieuwe jeugdstrategie van de Europese Commissie, en de gestructureerde dialoog Jongeren en werk. Rond dat thema wil de Europese Unie de komende 18 maanden in gesprek gaan met jongeren. In de nieuwe jeugdstrategie is dit immers een belangrijk actieterrein. Belanghebbenden en geïnteresseerden werden uitgenodigd om hierover van gedachten te wisselen.

2009 was voor Jint vooral ook een feestjaar: in het kader van zijn 20 jarig bestaan stelde Jint op 17 april 2009 in het Vlaams parlement het GoStrange-onderzoek van Trendwolves voor naar de visie van jongeren op internationale mobiliteit; op 15 oktober werd de reismarkt Go-Strange georganiseerd in Kortrijk.

JINT was eind 2009 wervend aanwezig op de 5 provinciale trefdagen i.f.v. de lokale jeugdbeleidsplanning Trip Lokaal; en VVJ deed een aantal studiebezoeken in het buitenland.

In de context van het Europese samenwerkingskader Jeugd werd door JINT een dag georganiseerd voor Nederlandse en Vlaamse lokale jeugdambtenaren en jeugdwerkers met een focus op participatie.

7. Achtereenvolgend: een aantal beleidsrotondes

8. Beleidsrotonde 'Op kamp'

8.1 kwalitatief hoogstaande jeugdverblijfcentra

I.f.v. de herziening van het decreet op de jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ werd in de schoot van het platform Jeugdtoerisme de knelpuntennota van dit platform uit 2006 aangepast en geüpdatet. Anderzijds werd ook het nieuwe logiesdecreet nauwgezet opgevolgd. Steunpunt Jeugd en CJT informeerden het jeugdwerk over de uitzonderingen in dit decreet voor verhuurders van jeugdlokalen.

Het is niet echt onderzocht of de internaten in de vakantie kunnen gebruikt worden voor jeugdkampen, het zou wellicht gewoon kunnen, maar conform de wetgeving op de jeugdverblijfcentra moeten ze sowieso voldoen aan de criteria in de wetgeving toerisme voor allen. Toerisme Vlaanderen wenst via een gewijzigde aanpak alsnog werk te kunnen maken van een inhaalbeweging jeugdverblijfsinfrastructuur. Het denkt daarbij aan een meer individuele projectbenadering, waarbij echter nog steeds wordt gestreefd naar mogelijke standaardisaties. Toerisme Vlaanderen streeft naar een snelle doorstart van de meest vergevorderde dossiers. Het scenario omvat drie verschillende procedures:

- een aankoopprocedure (Toerisme Vlaanderen koopt de infrastructuur aan na oplevering van de lokale publieke partner),
- een DBF(M)-overeenkomst: één geïntegreerde opdracht wordt aangekondigd waarbij de kandidaten instaan voor zowel het ontwerp, de bouw als de eventuele voorfinanciering;
- een directe investering door Toerisme Vlaanderen.

8.2 een kampvriendelijk beleidsklimaat

De Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd (ULDK) werd per 1 januari 2009 een buitendienst van het Agentschap Sociaal - Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Vanaf deze datum valt de ULDK volledig onder het beheer van de afdeling Jeugd. Een evaluatie van de procedures leidde tot een nieuw, eenvoudiger uitleenreglement. Het van ADJ overgenomen uitleenreglement voor de tenten was immers administratief log en betekende een zware administratieve last voor de uitleners. Bovendien was de prijssetting niet altijd even logisch, noch eerlijk. Op voorstel van de afdeling Jeugd stemde de overleggroep ULDK (vertegenwoordigers van de grote ontleners van materiaal) in met een totaal nieuw uitleenreglement. Dit reglement kenmerkt zich door:

- een aanzienlijke planlastvermindering voor de ontleners (geen voorschotten meer, slechts 1 factuur, rechtstreekse reservatie bij de ULDK, ...);
- een eerlijkere prijssetting: voortaan wordt de huurprijs vastgesteld per dag in plaats van per periode van 14 dagen;
- duidelijkere categorieën van ontleners namelijk (1) jeugdverenigingen, (2) andere verenigingen, onderwijsinstellingen en overheden en (3) grote evenementen.

Dit nieuwe uitleenreglement voorziet nog steeds (en zelfs meer dan voorheen) in een lagere prijs voor de activiteiten van jeugdverenigingen en jeugdwerk. Dit was een duidelijk uitgangspunt bij het

opstellen van het nieuwe uitleenreglement. In 70 % van de gevallen zullen zij minder betalen dan voorheen het geval was.

Het platform Jeugdtoerisme ijverde in 2009 voor toegankelijkheid, een goede bereikbaarheid en jeugd vriendelijke criteria voor de afbakening van de door de nieuwe wetgeving verplicht geworden speelzones in de Waalse bossen.

Anderzijds kwam ook de Task Force jeugdverblijven nog samen i.f.v. het op te maken afwegingskader voor de vele verkeerd gezoneerde of slecht ingeplande jeugdverblijven, op basis van de uitgebreide inventaris die in 2008 werd gemaakt door Toerisme Vlaanderen. In eerste instantie werd het actieplan Jeugdverblijven afgewerkt en overgemaakt aan de Vlaamse Regering. Het werd doorgestuurd naar het Vlaams parlement op 30 april 2009. In het actieplan zijn diverse acties opgenomen om ervoor te zorgen dat er voldoende kwalitatieve jeugdverblijven zijn. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat de jeugdverblijven zich in orde kunnen stellen met alle regelgeving, waaronder die van ruimtelijke ordening. In de voorbije jaren werd reeds veel uitgewerkt om regelgeving duidelijk te kaderen, zodat jeugdverblijven met een goed onderbouwd dossier een stedenbouwkundige vergunning kunnen aanvragen. Wanneer het toekennen van een vergunning niet mogelijk is, kunnen de overheden via planning de knelpunten aanpakken. In 2010 wordt de taskforce verder opgevolgd vanuit de verschillende betrokken beleidsdomeinen, waardoor het actieplan verder geconcretiseerd kan worden.

Het Steunpunt Vakantieparticipatie ging in 2009 verder op zoek naar toeristische partners met een sociale visie; het voerde gericht promotie naar mensen met een laag inkomen, werkte mee aan een sociaal toeristisch beleid, organiseerde vorming voor sociale en toeristische partners, organiseerde evaluatie, overleg en uitwisseling om de werking te optimaliseren, verkende de internationale context en legde hier contacten.

In de vier types aanbod (daguitstappen, groepsverblijven, georganiseerde vakanties en individuele vakanties) werd er alweer een sterke stijging opgetekend. Het is duidelijk dat het steunpunt aan bekendheid wint. 87.285 vakantiegangers in 2009. Het grootste aantal ging op daguitstap naar een van de vele attracties of evenementen die Vlaanderen rijk is. Ook de groepsvakanties, georganiseerde vakantie en individuele vakanties kenden een stijging. De totale stijging t.o.v. 2008 bedroeg 20%.

8.3 beleid voor eigenaars

De erkenningsaanvragen en subsidiedossiers lopen effectief elektronisch en via één portaal.

In het actieplan Jeugdverblijfcentra werd ook een oplistening gemaakt van alle regelgeving waar jeugdverblijfcentra mee geconfronteerd worden. Er werd meteen aangegeven welke acties, door wie, nodig zijn om te verhelpen aan de administratieve overlast. Doel is te komen tot transparante en onderling afgestemde regelgeving en het beperken van administratieve lasten.

Ook in dit kader werd in 2008 gewerkt aan een kampvuurplaatsbeleid. Via een pilootproject in de gemeente Maaseik-Opoeteren werd tijdens de kampperiode 2009 een nieuwe procedure voor het machtigen van kampvuren in de nabijheid van bossen uitgetest. Steunpunt Jeugd, in samenwerking met het ANB, zal dit verder uitwerken en communiceren in 2010-2011. In functie daarvan werd een werkgroep Kampvuren opgericht in de schoot van het platform Jeugdtoerisme.

Het startersbeleid voor nieuwe jeugdverblijven kreeg een plaats in datzelfde actieplan.

8.4 efficiënte gegevensverzameling en informatie op maat

In het kader van de actie GO4Nature werd in 2009 de verzamelwebsite www.kamp4nature.be gelanceerd.

Tweejaarlijks wordt de info over jeugdverblijven in Wallonië op www.kampeercentra.be en de info over kampterreinen in België op www.kampterrein.be geüpdatet. Ter ondersteuning van de jeugdgroepen die een kampplaats zoeken, werd een portaalsite gemaakt voor kampplaatsen in België, namelijk www.opkamp.be. Dit is een initiatief van Steunpunt Jeugd en CJT. Op deze website worden zij naargelang de gewenste verblijfplaats doorverwezen naar www.jeugdverblijven.be (wordt beheerd door het Centrum voor Jeugdtoerisme), www.kampeercentra.be of www.kampterrein.be. Tevens kunnen zij op deze website informatie vinden over kampplaatsen in het buitenland, acties gericht op groepen op kamp in Wallonië, voedselveiligheid, EHBO, enz. In het najaar werd actief promotie gevoerd, onder meer tijdens de startdagen van de jeugdbewegingen.

In het kader van het Waalse decreet op de logiesverstreckende bedrijven werd contact opgenomen met de beheerders van www.tabou.be en www.votrecamp.be. Beide websites inventariseren kampplaatsen in Vlaanderen en Wallonië. In het decreet wordt aangegeven dat de kampplaatsen met een erkenning en label in de toekomst zullen worden geïnventariseerd op een website. In 2010 zal het platform Jeugdtoerisme de uitvoeringsbesluiten in opmaak opvolgen, zodat Steunpunt Jeugd bij een eventuele herwerking van de kampsites rekening kan houden met de plannen in Wallonië.

9. Beleidsrotonde 'Fuiven'

9.1 Scheppen van een positief fuifklimaat

Fuifpunt blijft zijn werk doen, houdt informatie actueel, verspreidt goede voorbeelden, doet beleidslobbywerk... Fuifpunt kreeg in de nieuwe beleidsnota van Steunpunt Jeugd 0.7 van een FTE ter beschikking om een werking uit te bouwen. Men moest vaststellen dat het aantal vragen die gesteld worden, niet daalt. Veel vragen zijn complex en hebben een sterke lokale inslag. Antwoorden vraagt dan vaak ook behoorlijk wat tijd. Toch werd niet nagelaten om nieuwe activiteiten te ontwikkelen. De belangrijkste realisatie is de syllabus fuifbeleid voor beginners. Wat is een goed fuifbeleid, hoe richt ik een feestloket op, wat is de relevante wetgeving... Daarnaast werd de checklist fuiven geüpdatet. Deze checklist stelt fuiforganisatoren in de mogelijkheid om snel en krachtig zeker te zijn dat niets over het hoofd wordt gezien bij de organisatie van een fuif. In 2010 zal de website Fuifpunt een grondige update krijgen (wat tevens kansen biedt voor het helpdesk-vraagstuk). Het stuurgroepoverleg van Fuifpunt, de 'Expertengroep Fuifpunt' werd in 2009 ingebed binnen de werking van het Platform Lokaal en Provinciaal Jeugdbeleid, georganiseerd door Steunpunt Jeugd. De website wordt ingeschoven in de algemene structuur van de Steunpunt Jeugd website. De vaststelling bestaat dat er nog ontzettend veel werk ligt op de plank van het fuifbeleid. Het is voor Steunpunt Jeugd de uitdaging om met beperkte middelen en personeelskracht het Fuifpunt te borgen voor de jeugdsector. Gemeentebesturen, ambtenaren, jongeren en trends in het uitgaansleven veranderen voortdurend. Fuifpunt speelt daarop in en moet dat blijven doen. In het kader van de prioriteit jeugdcultuur zal het thema 'fuiven' hoe dan ook brandend actueel blijven. Ook brandveiligheid in het kader van fuiven blijft actueel.

Specifieke acties in 2009: het bestaande vormingspakket 'Feestles met Fuifpunt' werd verder gepromoot en verdeeld; de 'Fuiven Zonder Kater'-campagne werd afgerond; een opleiding fuifadviseur wordt uitgewerkt. In samenwerking met Formaat en Poppunt wordt een brochure over fuiven en evenementen organiseren voorbereid.

Nog vermeldenswaard in 2009: de fuifcoaches in Vlaams-Brabant, de gratis fuifbussen in provincie Antwerpen en de publicatie van de VAD-brochure 'Veilig feesten: alcohol en drugpreventie in het uitgaansleven'.

9.2 Vereenvoudiging regelgeving

Fuifpunt zorgde ook in 2009 voor het jaarlijkse overzicht van wet- en regelgeving rond fuiven en verzorgde de helpdesk fuiven. Blijkt dat er nog steeds een grote willekeur en wildgroei aan reglementeringen bestaat, vooral m.b.t. tentfuiven en brandveiligheid.

Op 1 december 2009 werd, op initiatief van de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu, Natuur en Cultuur, en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, een Rondetafel muziekgerelateerde geluidshinder en gehoorschade georganiseerd, met allerlei geluidsdeskundigen en vertegenwoordigers uit de gezondheidszorg en de jeugd- en muzieksector. Hier werd een sterk pleidooi gehouden voor sensibilisering en onderzoek, en een aangepaste regelgeving. De nood aan een gecoördineerd en uniform beleid t.a.v. festivals, concerten... en fuiven werd algemeen

aangevoeld. Alle achtergrondinformatie is terug te vinden op <http://www.lne.be/themas/hinder-en-risicos/geluidshinder/beleid/muziek>.

9.3 Stimulansen voor lokale fuifzalen

Dit is nog steeds een groot probleem. Her en der vallen fuifzaaltjes weg. De fuifruimte komt erg onder druk te staan. Dit heeft vaak ook te maken met de onverdraagzaamheid van mensen.

Vanuit Fuifpunt kunnen er richtlijnen over geschikte fuifinfrastructuur gegeven worden.

Bij nieuwbouwprojecten van fuifzalen wordt er niet genoeg rekening gehouden met de bestaande regelgeving. Bijvoorbeeld al bij de start van de bouw rekening houden met geluidsisolatie gebeurt nu veel te weinig! Het overleg met de Vlaams Bouwmeester, Fuifpunt en eventuele andere actoren uit de jeugdsector om de mogelijkheden te bespreken voor het ontwikkelen van expertise rond de bouwtechnische aspecten van fuif- en andere feestzalen werd vooruitgeschoven naar de volgende planperiode.

De zogenaamde derdebetalersregeling in Vlaanderen m.b.t. de billijke vergoeding werd stopgezet vanaf 1 december 2009. Bleek dat het aangiftesysteem niet naar behoren werkte, dat de website niet erg gebruiksvriendelijk was, en dat ondanks een recente promotiecampagne het aantal aanvragen beperkt bleef. De Vlaamse overheid besliste dan ook om de overeenkomst met de beheersvennootschappen van de billijke vergoeding niet te verlengen. Er kwam spijtig genoeg nog geen evaluatie om na te gaan waar het fout liep of om beter werkende alternatieven te zoeken.

10. Beleidsrotonde 'Sport'

10.1 ontmoeting jeugd- en sportbeleid

Na een geslaagde eerste editie in 2008, besliste de Vlaamse overheid om op woensdag 1 april 2009 opnieuw een **Buitenspeeldag** te organiseren. Door het ondersteunen van jeugd- en sportdiensten met promotiemateriaal voor de organisatie van de Buitenspeeldag in hun gemeente, werd gemeentebesturen ook de mogelijkheid geboden om samenwerking tussen verschillende diensten mogelijk te maken. Heel wat jeugddiensten, maar ook sportdiensten of een combinatie van beide, in totaal 171 gemeenten, namen deel aan de tweede editie van deze sensibiliseringsactie.

De Vlaamse overheid onderkent het belang van de mogelijkheden tot experiment op het kruispunt van jeugd en sport. Met de ondersteuning van verschillende proeftuinen biedt zij kansen om op dit kruispunt te werken. Deze proeftuinen rond buurtsportbegeleiders en sport in grootsteden kenden na de oproep in 2008 bijna allemaal hun eerste werkjaar in 2009. Het is de bedoeling dat deze projecten lopen tot 2012, maar in het najaar van 2010 zal een eerste evaluatie plaatsvinden. De oproep rond 'Open stadion' wordt jaarlijks gelanceerd.

Over de projecten van Bloso en de sportfederaties rond de deelname van kinderen en jongeren uit kansengroepen aan sportkampen vindt u meer informatie terug in de rapportage kinderrechten in deel II.

10.2 openstellen van sportinfrastructuur

De Vlaamse overheid spande zich de laatste jaren zwaar in voor meer sportinfrastructuur. Niettemin blijven de noden groot. Ook de nieuwe minister van sport erkent dit in zijn beleidsnota sport en belooft blijvend werk te maken van sportinfrastructuur. De minister van onderwijs van zijn kant wil in deze beleidsperiode onderzoeken hoe allerlei medegebruik van infrastructuur van scholen (dus ook de sportinfrastructuur) mogelijk gemaakt kan worden.

10.3 kwaliteitsvolle jeugdsport

Met het decreet van 13 februari 2009 houdende de organisatie van schoolsport, werd het mogelijk het bestaande aanbod van de schoolsport uit te bouwen tot een instrument dat de totale motorische en algemene lichamelijke vorming van leerlingen ten goede komt.

11. Beleidsrotonde 'Cultuur'

11.1 diversiteit in cultuurbeleid

De Vlaamse overheid heeft, zowel met de basisdecreten, het actieplan interculturaliseren en het decreet houdende stimulerende en flankerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport, de laatste jaren hard gewerkt aan diversiteit.

Dankzij onder meer CJP en Cultuurnet werd sterk ingezet op cultuurcommunicatie en -informatie. Met een themadag 'What's on a child's mind' werd geprobeerd te kijken naar wat jongeren die 10 zijn in 2010 bezig houdt en hoe je als cultuurinstantie naar hen kan communiceren en aan publiekswerking doen.

Bij het onderhandelen van de subsidieovereenkomsten van kunsteducatieve verenigingen voor de jeugd werd opnieuw de aandacht gevestigd op de mogelijkheid om jongeren aan het beleid van de organisaties te laten deelnemen. Sommige organisaties namen dit ter harte en maakten actief werk van het aanspreken van jongeren om in de bestuursorganen of werkgroepen van de vereniging mee te werken.

Voor de cultuursector was de belangrijkste maatregel ongetwijfeld de 1 euro-maatregel, een maatregel die als doel heeft om zoveel mogelijk jongeren te bereiken. Deze maatregel is eveneens opgenomen in de beheersovereenkomsten die afgesloten werden voor de beleidsperiode 2009-2013.

Het nieuwe decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid van 18 juli 2008 zorgde er voor dat vanaf januari 2010 jonge kunstenaars (tot en met 25 jaar) en/of kunstzinnige jongeren de mogelijkheid kregen om ondersteuning te vragen voor hun projecten. Het Kunstendecreet, dat geen limiet legt op leeftijd, maakt sinds 2009 bovendien een financiële ondersteuning van kunstenaars in de vorm van een minitoelage mogelijk. De minitoelage, die minstens 500 euro en maximum 7.500 euro bedraagt, dient als een tijdelijke financiële overbrugging die de kunstenaars moeten terugbetalen over een af te spreken periode van maximaal 4 jaar.

In 2009 werd naar aanleiding van de cultuurprijzen voor de derde maal de Prijs van het Jeugdtheater uitgereikt. De minister van cultuur riep Randi De Vlieghe uit tot laureaat van 2009. De andere genomineerden waren fABULEUS en Gerhard Verfaillie.

11.2 verdiepen van cultuurparticipatie

Na het traject rond de publicaties Gedeeld/Verbeeld en Smaakmaker werd het werk aan een geïntegreerd en samenhangend cultuur- en kunsteducatiebeleid van de ambtenarenwerkgroep in het beleidsdomein CJSM geformaliseerd. Voortaan wordt er gesproken van ACCE (Ambtelijke Coördinatie Cultuureducatie). ACCE ging van start met het opzetten van een traject met sectoren die werken rond cultuureducatie uit zowel de kunstensector als het sociaal-cultureel en het sociaal-artistiek werk. Dit traject mondde uit in een gedragen voorstel voor de volgende ministers van cultuur en jeugd.

In het najaar lag de focus op de organisatie van de Dag van de Cultuureducatie in januari 2010. Voor het eerst organiseerde CANON Cultuurcel deze samen met ACCE en het beleidsdomein CJSM en dit rond het thema talentontwikkeling.

Daarnaast was er overleg rond erfgoededucatie tussen Faro, het Agentschap Kunsten en Erfgoed, VIOE en het Departement CJSM.

Door overleg tussen de beoordelingscommissies uit het Kunstendecreet rond het educatieve luik werden een aantal dingen scherper gesteld en betere afspraken gemaakt.

Ten slotte wierp het onderzoek 'Amateurkunsten in beeld gebracht', een samenwerking van de UGent en de VUB in opdracht van het Forum voor Amateurkunsten, een duidelijke blik op de participatie aan amateurkunst in Vlaanderen. Opvallend was daarbij dat, in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, het aandeel jongeren in de amateurkunsten bijzonder groot is: 64,5 % van de 14-17 jarigen geeft aan een creatieve hobby te hebben.

1 1.3 infrastructuur met oog voor jeugd

Zoals afgelopen jaren reeds aangekondigd, zijn er zeker mogelijkheden binnen de onderwijsinfrastructuur voor culturele doeleinden. Daarvan is het Brede School concept een goed voorbeeld (zie hieronder). De operationele doelstelling 11.3.1 werd dus in feite behaald. De vraag of er ook in het algemene cultuurinfrastructuurbeleid van de Vlaamse overheid voldoende aandacht is voor kinderen en jongeren zal in de toekomst aan bod moeten komen.

1 1.4 afstemming jeugdwerk- en cultuurbeleid

Met de Nitrox-studiedag 'Jeugdwerkcultuur of cultuurjeugdwerk' werd op zoek gegaan naar toenadering tussen het jeugdwerk en de culturele sector.

De nieuwe minister van Jeugd bepaalde ten slotte dat de prioriteit jeugdbeleid voor het lokaal jeugdbeleidsplan jeugdcultuur zou worden om op die manier stimulansen te geven voor jeugdcultuur en allerlei creatieve uitingen van kinderen en jongeren in gemeenten en steden. Het is nu aan de lokale besturen om hieraan invulling te geven in hun jeugdbeleidsplannen.

12. Beleidsrotonde 'Mobiliteit'

De ontwikkelingen in 2009 op vlak van de beleidsrotonde mobiliteit werden gekenmerkt door de lancering van een visietekst Jongeren en mobiliteit door de Vlaamse jeugdraad, de goedkeuring van het mobiliteitsdecreet en de verdere uitvoering van het Vlaamse Verkeersveiligheidsplan.

Visietekst jongeren en mobiliteit Vlaamse jeugdraad

In 2009 ging de Vlaamse Jeugdraad aan tafel zitten met enkele middenveldorganisaties uit de **jeugdsector en de mobiliteitssector** (Kind en Samenleving, Karuur, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten, Mobiel21) met het doel de nieuwe partners in de Vlaamse Regering, meer concreet de ministers van Mobiliteit en Jeugd, te laten weten wat kinderen en jongeren denken over mobiliteit.

Resultaat van deze verkenning was een visietekst t.o.v. mobiliteit en jongeren waarbij vertrokken wordt vanuit het perspectief dat kinderen en jongeren wel **ervaringsdeskundigheid** hebben op vlak van **mobiliteit**. Ze verplaatsen zich te voet, met de fiets, skateboards, de step, de bus, de tram, de trein. Maar ook met de bromfiets en de auto, als passagier of voor de 'oudere' jongeren ook als bestuurder. Ze nemen met andere woorden **actief deel** aan het **verkeer** en de **publieke ruimte**, en dit op hun eigen(wijze) manier. De Vlaamse jeugdraad vindt het dan ook belangrijk erop te wijzen dat kinderen en jongeren niet op 'kindveilige' eilandjes in de openbare ruimte, op de weg, worden gezet. Ze moeten voluit en autonoom deel kunnen uitmaken van het weefsel aan ruimtes en verplaatsingswijzen. En niet alleen om naar school te gaan. Voor deze doelgroep is zich verplaatsen vaak ook net niet in functie van een doel: **het verplaatsen op zich is een bezigheid en doel**.

Het feit dat kinderen en jongeren van vandaag reeds op vroege leeftijd actief deelnemen aan het verkeer maakt het voor de Vlaamse jeugdraad cruciaal dat in de toekomst meer rekening wordt gehouden met de stem van kinderen en jongeren in de wereld van verkeer en mobiliteit. Verder onderstreept de visietekst de centrale belangen van kinderen en jongeren t.o.v. mobiliteit zoals ze reeds in het tweede Vlaamse jeugdbeleidsplan werden geformuleerd: meer autonome, meer duurzame en veiligere mobiliteit.

Deze doelstellingen maken ook expliciet deel uit van het nieuwe mobiliteitsdecreet. De bevordering van participatie speelt een belangrijke rol in het toekomstige Vlaamse mobiliteitsbeleid.

Duurzaamheid in het Mobiliteitsdecreet en Mobiliteitsplan Vlaanderen

Een duurzame mobiliteitsontwikkeling zorgt er voor dat de mobiliteit de huidige generatie in haar behoeften kan voorzien zonder dat de behoeften van toekomstige generaties in gevaar worden gebracht. Het Vlaamse mobiliteitsbeleid gaat te gronde van deze doelstelling uit, en heeft deze ook zo verankerd in het *Decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid*. Dat decreet creëert niet alleen het juridische kader voor het beleid, het legt ook enkele basisbeginselen, de doelstellingen en een missie vast.

Doel is voor de Vlaamse overheid om het mogelijk te maken, dat iedereen - nu en in de toekomst - kan deelnemen aan het sociale, economische en maatschappelijke leven zonder dat de neveneffecten

van het verkeer dat dit veroorzaakt, *toekomstige generaties* voor grote problemen stelt. Hier speelt het voorzichtigheidsprincipe een rol: risico's waarvan onduidelijk is welk effect ze kunnen veroorzaken, worden maximaal vermeden. Ook huidige generaties moeten echter toegang kunnen hebben tot het sociale, economische en maatschappelijke leven, los van het gegeven of de persoon in kwestie een auto bezit of niet. De autogerichte samenleving dient met andere woorden plaats te maken voor een samenleving waarbij doordacht gebruik gemaakt wordt van het gepaste voertuig.

De doorvertaling van deze uitgangspunten, die het mogelijk moeten maken om een concreet duurzaam mobiliteitsbeleid uit te werken, gebeurde door een aantal principes vast te leggen in het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Er zijn twee hoofdprincipes, het **participatieprincipe** en het **STOP principe**, die tot vijf strategische doelstellingen hebben geleid.

Het eerste beginsel is het **participatiebeginsel**. Dit betekent dat verenigingen, maar ook niet-georganiseerde burgers, vroeg, tijdig en doeltreffend inspraak wordt verleend bij de uitbouw van het mobiliteitsbeleid.

Het tweede beginsel is het **STOP-principe**. Het legt een rangorde vast voor de wenselijke mobiliteitsvormen: voetgangers ("stappers"), fietsers ("trappers"), openbaar vervoer en individueel gemotoriseerd vervoer ("personenvervoer"; auto, moto, bromfiets). De maatregelen die genomen worden met behulp van dit werkboek moeten stroken met het STOP-principe (zie 2.2.1). Dit betekent in de eerste plaats te voet gaan en fietsen bevorderen, vervolgens het openbaar vervoer stimuleren en pas in een eventuele laatste fase privévervoer optimaliseren.

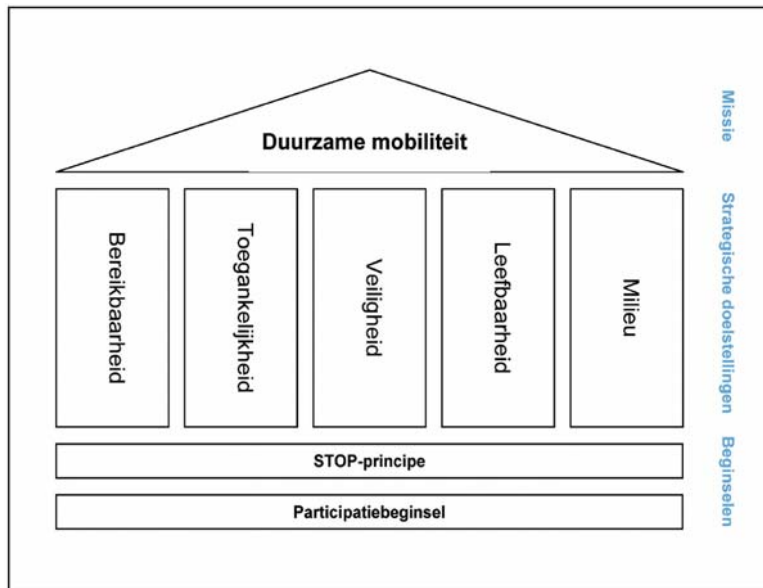
In het ontwerp Mobiliteitsplan Vlaanderen¹ uit 2001 werd een duidelijke visie op het gebied van duurzame mobiliteit ontwikkeld en uitgewerkt in **vijf concrete strategische doelstellingen**. Deze doelstellingen, nu vastgelegd in het genoemde Mobiliteitsdecreet, zijn:

- “1° de **bereikbaarheid** van de economische knooppunten en poorten op een selectieve wijze waarborgen;
- 2° iedereen op een selectieve wijze de mogelijkheid bieden zich te verplaatsen, met het oog op de volwaardige deelname van iedereen aan het maatschappelijk leven; (**toegankelijkheid**)
- 3° de **verkeersonveiligheid** terugdringen met het oog op een wezenlijke vermindering van het aantal verkeersslachtoffers;
- 4° de **verkeersleefbaarheid** verhogen, onafhankelijk van de ontwikkeling van de mobiliteitsintensiteit;
- 5° de schade aan **milieu en natuur** terugdringen, onafhankelijk van de ontwikkeling van de mobiliteitsintensiteit.

Duurzame mobiliteit of mobiliteitsontwikkeling betekent dat iedereen kan deelnemen aan sociale en maatschappelijke activiteiten. De manier, waarop we dit doen, moet toelaten dat onze kinderen ook in de toekomst nog aan sociale en maatschappelijke activiteiten kunnen deelnemen. Dat is de missie van het Mobiliteitsdecreet².

¹ In het Mobiliteitsdecreet is bepaald dat tegen eind 2010 er een nieuw Mobiliteitsplan Vlaanderen wordt vastgesteld.

² U vindt het Mobiliteitsdecreet van 20-3-2009 hier: <http://www.mobielvlaanderen.be/convenants/artikel.php?id=859&nav=9>.

Opvolging van het Vlaamse Verkeersveiligheidsplan

Principieel mag men niet vergeten dat het aanleren van de nodige motorische en sociale vaardigheden in de omgang met de andere verkeersdeelnemers een langdurig proces is, dat vooral op praktijkervaring berust. Dit betekent dat kinderen en jongeren zo vroeg mogelijk zouden geïntegreerd moeten worden in het actieve verkeersgebeuren (om de nodige ervaringen te kunnen opdoen). Anderzijds betekent een 'autonome' verkeersdeelname op jonge leeftijd altijd ook een verhoogd veiligheidsrisico. Om tot meer autonomie van jongeren in het verkeer te geraken is het bijgevolg in eerste instantie belangrijk om 'veilige' randvoorwaarden voor een verkeersdeelname te creëren. Deze doelstelling is allesbehalve evident, maar Vlaamse en lokale overheden, scholen, de Vlaamse Stichting Verkeerskunde en vele andere instanties en instellingen bieden jaar op jaar tal van maatregelen aan om hier voor beste randvoorwaarden te zorgen.

Het heeft weinig zin om in het kader van dit rapport genuanceerd op elke verkeersveiligheidsactiviteit in het jaar 2009 in te gaan. Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar het voortgangsrapport 2009 bij het Vlaamse Verkeersveiligheidsplan (<http://www.mobielvlaanderen.be/beleidsplanning>) en naar het educatief jaarprogramma van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (www.verkeerskunde.be).

Enkele voorbeelden van verkeersveiligheidsprojecten relevant voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid:

- **'Rijbewijs op School'**. Tijdens het schooljaar 2008-2009 werd 'Rijbewijs op School' voor het eerst aangeboden aan alle secundaire scholen in Vlaanderen. In totaal schreven 760 scholen zich in. Dit betekent dat ongeveer 45.000 leerlingen tijdens het schooljaar 2008-2009 hun theoretisch rijbewijs op school konden halen. Rijbewijs op School 2009-2010 is flink op weg het succes van vorig schooljaar te overstijgen. Dit schooljaar schreven 786

secundaire scholen zich in (het maximum aantal potentiële deelnemers bedraagt 793 scholen).

- **Verkeerseducatieve begeleiding.** Door middel van een subsidie van 590.000 € aan de SNPB vzw maakte de Vlaamse overheid het mogelijk dat er voor het schooljaar 2008-2009 (01 september 2008 tot en met 31 augustus 2009) 8 begeleiders en 1 projectcoördinator contractueel werden aangesteld om de secundaire scholen intensief te begeleiden in het uitvoeren van het actieplan. Aan deze begeleiding werden doelstellingen gekoppeld die opgenomen werden in het subsidiebesluit. De begeleiders zijn verdeeld over de verschillende netten, in verhouding tot het aantal leerkrachten per net voor de betreffende onderwijsvormen. Deze begeleiders ondersteunen momenteel 44 scholen en bieden daarnaast ook schooloverstijgende vorming aan alle geïnteresseerde scholen. Op basis van de voortgangsrapportage kan gesteld worden dat de scholen positief staan tegenover het project en de begeleiding die ze krijgen. Met de subsidie van 620.000 € (personeels- en werkingskosten voor het tweede werkjaar) voorzag de Vlaamse overheid in de nodige continuïteit en valorisering van de inspanningen. De werking van deze begeleiding zal tijdens het schooljaar 2009-2010 geëvalueerd worden.
- **'Beheers je verkeer'.** Het BIVV stelde voor om het aanbod van materiaal voor verkeers- en mobiliteitseducatie voor het secundair onderwijs te verruimen door de ontwikkeling van een educatieve dvd voor de 3^e en 4^e graad van het secundair onderwijs. Hiervoor werd in 2008 een subsidie van 68.500 euro toegekend aan het BIVV. 'Beheers je verkeer' werd in 2009 gerealiseerd. Het project bestaat uit een dvd en een pedagogisch dossier. Drie types van ongevallen komen aan bod; een fiets-, bromfiets- en auto-ongeval. Onder begeleiding van de leerkracht gaan de jongeren op zoek naar factoren die een rol gespeeld kunnen hebben bij het gebeuren van deze verschillende ongevallen. Naast de getuigenissen van de personages geven ook experts tips over hoe de verschillende ongevallen en mogelijke ernstige letsels vermeden kunnen worden. Om scholen te ondersteunen in hun taak om verkeersveiligheid bij de doelgroep van adolescenten in de aandacht te brengen, biedt het BIVV in samenwerking met de Vlaamse overheid elke secundaire school in Vlaanderen een gratis 'Beheers je verkeer'-pakket aan. De pakketten worden eind januari 2010 per post naar alle scholen verzonden.
- **'Startpakket voor vrije begeleiders'.** In de periode van 1 september 2008 tot 31 augustus 2009 werd door KWB een vormingsproject opgezet en uitgevoerd voor vrije begeleiders dat bijdraagt tot een kwalitatieve begeleiding van kandidaat-bestuurders. KWB stond in het kader van het project 'startpakket' meer concreet in voor:
 - het verhogen van de begeleidingscapaciteit van vrijwillige begeleiders door
 - o kennis van verkeersregels;
 - o inzicht in de opbouw van een begeleidingsplan in stappen;
 - o aannemen van de juiste houdingen ten aanzien van kandidaat-bestuurders;
 - het aanspreken en inzetten van talenten, ervaring en vaardigheden van vrijwillige begeleiders in de oefenperiode van kandidaat-bestuurders;
 - het zorgen voor meer rijervaring bij kandidaat-bestuurders en hogere slaagkansen op het praktisch examen;
 - een verhoging van de verkeersveiligheid door het opdoen van voldoende rijervaring door kandidaat-bestuurders.In het eerste kwartaal van de projectperiode ging de aandacht voornamelijk naar de inhoudelijke uitwerking en realisatie van didactisch materiaal voor lesgevers en deelnemers, het verspreiden van promotiemateriaal, de bekendmaking van het pakket en de organisatie van avonden.
- **Lespakket met DVD ter ondersteuning van het project Verkeersgetuigen:** Als aanvulling op het project Verkeersgetuigen realiseerde de administratie in 2008 een educatieve film. De DVD met de titel 'En plots is alles anders' is een documentaire over

slachtoffers van verkeersongevallen (verkeersgetuigen). De film toont op een aangrijpende maar altijd respectvolle manier hoe ingrijpend het leven van een slachtoffer van een verkeersongeval wijzigt. Met de DVD wordt getracht aan jongeren van het secundair onderwijs (16-18 jarigen) de mogelijkheid te geven om meer inzicht te verwerven in wat zich echt afspeelt in de achtergrond van een verkeersongeval. In 2009 werd bij de DVD een lespakket uitgewerkt om de leerkrachten te helpen om het thema te bespreken en samen met de leerlingen dieper in te gaan op de verschillende facetten die aan bod komen in de DVD. Dit lespakket werd in maart 2009 voorgesteld en gratis verdeeld aan alle secundaire scholen. Het lespakket werd op 5 provinciale studiedagen voorgesteld. Het is ook opgenomen in de werking “Permanente verkeerseducatie in het secundair onderwijs”.

- **Uitbouw van een veilig fietsrouten netwerk.** In 2009 is de inhaaloperatie voor de aanleg van veilige fietspaden, in het kader van de realisatie van het bovenlokaal functioneel fietsrouten netwerk, voortgezet. Het gaat om fietsvoorzieningen langs gewest-, gemeente- en provinciewegen die belangrijk zijn voor het woon-werk-, woon-school- en woon-winkelverkeer. Er werd opnieuw een subsidie- en investeringsbedrag voorzien van 60 miljoen euro voor de aanleg van fietspaden. Daarnaast voorzag de Vlaamse minister voor Openbare Werken 20 miljoen euro voor een verbeterde fietsinfrastructuur bij de herinrichting van gevaarlijke punten, bij de aanleg van doortochten, bij het structureel onderhoud van wegen, enz.
- **Lotgenotenverenigingen van na(ast)bestaanden van verkeersslachtoffers:** Eén van de elementen die de WHO naar voren schuift om de verkeersveiligheid te verhogen, is de organisatie van een mondiaal netwerk van lotgenotenverenigingen van na(ast)bestaanden van verkeersslachtoffers. Door de aard van hun werking zijn die zeer goed geplaatst om het thema verkeersveiligheid een gezicht te geven en de problematiek ruimer zichtbaar te maken. De WHO organiseerde met financiële steun van de Vlaamse overheid op 7 en 8 mei 2009 een mondiaal congres waarop deze organisaties kennis en ervaring uitwisselden. Het congres vormde eveneens het startpunt van een begeleidingsproces door de WHO van deze organisaties (inclusief financiële steun) om de werking te verbeteren. Meer dan 100 vertegenwoordigers van 70 NGO's uit 40 landen namen deel aan het congres.
- Het project **“te koop wegens verkeersongeval”** omvatte het realiseren en uitvoeren van een communicatie- en sensibiliseringscampagne rond het thema verkeersslachtoffers. Deze campagne heeft o.a. tot doel om de mensen stil te doen staan bij de gevolgen van een ongeval om op deze manier de attitudes ten overstaan van veilig rijgedrag positief te beïnvloeden.
 - o De campagne bestond uit 2 delen: Een tv campagne voor en over volwassenen, waarbij 2 spots gedurende 2 weken (van 20 februari tot 5 maart 2009) op Eén en Canvas liepen.
 - o Een online- en printcampagne voor en over jongeren waarbij o.a. een netlogpagina en een miniwebsite ontwikkeld werden.
- **Project Zeppekit.** In 2008 werd het project ‘Zeppekit’ ontwikkeld met als doel de gebeurtenis van een verkeersongeval in klasverband bespreekbaar te maken. Het instrument ‘ZEPPEKIT’ is een koffer met relevant leer- en lesmateriaal die scholen en leerkrachten een houvast biedt in de omgang met dit emotioneel beladen onderwerp. In eerste instantie werd het instrument uitgewerkt voor gebruik naar aanleiding van een reëel verkeersongeval waarbij een kind (of na- en naastbestanden van een kind) uit de klas betrokken was. In 2009 werd in het kader van het preventieve luik van het vervolgproject een toneelstuk met de naam ‘Samoerai’ gerealiseerd, een speels muziektheater rond kinderen en emoties in het verkeer. Het toneelstuk, voor leerlingen van het lager onderwijs, vertrekt vanuit vragen en emoties van kinderen in het verkeer en sensibiliseert hen op een speelse manier omtrent de mogelijke gevaren. In het kader van de toegekende

subsidie (2008) werden, ter promotie, 25 gratis voorstellingen (5 per provincie) gespeeld. In 2009 werd gestart met de gratis verdeling van een mini-versie van de Zeppekit aan alle Vlaamse basisscholen. Deze verdeling gaat verder in 2010.

- **Preventiecampagne Levenslijn 'Zeppe & Zikki'**. In het kader van het Levenslijn Kinderfonds werd in 2008 door middel van het toekennen van een subsidie een animatiereeks over verkeersveiligheid gecreëerd. De animatiereeks rond de figuren "Zeppe, de zebra" en "Zikki, de schildpad" wil op een speelse manier kinderen van het 3^e tot en met het 6^e leerjaar van het lager onderwijs bewust maken van de mogelijke gevaren verbonden aan het verkeer en hen sensibiliseren voor een veilig en zorgzaam verkeersgedrag. De 1^e reeks werd in 2009 geëvalueerd. Door middel van een nieuw subsidiebesluit werd gestart met de realisatie van een 2^e en een 3^e reeks. De 2^e reeks werd in de loop van 2009 uitgezonden. Reeks 3 zal in 2010 te zien zijn. De 1^e jaargang van de animatiereeks werd op DVD gezet en gratis bezorgd aan alle Vlaamse basisscholen.
- **Ondersteuning tentoonstelling PIME vzw**. Het provinciaal instituut voor Milieu Educatie (PIME vzw) informeert vanaf februari 2008, door middel van de interactieve tentoonstelling NAFTOFNI, kinderen en jongeren over duurzame mobiliteit. Met PIME vzw werd een overeenkomst afgesloten om binnen deze tentoonstelling educatieve modules, gericht op het thema verkeersveiligheid uit te werken en te evalueren. De tentoonstelling heeft een looptijd van 3 jaar en loopt nog tot en met december 2010.
- **Virale communicatie – Het testament van...** De opdracht "Verkeersveiligheid. Virale communicatie" had als doel om de jongeren bewust te maken van de gevaren verbonden aan verkeer. De campagne werd in de loop van 2009 uitgewerkt onder de naam 'het testament van'. Onder het motto 'Heb jij roekeloze chauffeurs in je vriendenkring? Laat hen alvast weten wat je van hen wil erven.' werden de jongeren zelf ingeschakeld om campagne te voeren. Jongeren konden voor roekeloze chauffeurs uit hun vriendenkring een testament aanmaken en de chauffeurs alvast laten weten wat ze van hen wilden erven. Doel van de campagne was om roekeloos rijgedrag van vrienden bespreekbaar te maken. Hierbij ging de campagne uit van de kracht van de peergroep. Als eerste en ook belangrijkste kanaal gebruikte de campagne het internet. Op de webpagina (www.hettestamentvan.be) konden jongeren een testament aanmaken, aanvullen of het testament dat iemand voor hen aanmaakte, bekijken. Daarnaast stonden ook Facebook en Netlog centraal. Zij ondersteunden de website en werden optimaal geïntegreerd in het verhaal. Tenslotte werd alles extra onder de aandacht gebracht door middel van een internetfilmpje, een parodie op programma's als Zware Voet en Wegmisbruikers. De website kende 21.500 unieke bezoekers en 2003 testamenten werden opgesteld. De virale film werd maar liefst 235.000 keren bekeken. De campagne werd bekroond met een Belgische bronzen "cyber lion" en behaalde 2 shortlistnominaties op het prestigieuze Eurobestfestival.
-

13. Beleidsrotonde 'Werkgelegenheid'

13.1 Het dichter bij elkaar brengen van talenten, opleidingen en de arbeidsmarkt

In het schooljaar 2008-2009 werd voor de vierde keer op een rij een investeringsoperatie in uitrustingsgoederen uitgevoerd. Scholen voor technologie en industriële technieken kregen opnieuw de mogelijkheid om voor een totaalbedrag van 10 500 000 euro in apparatuur te investeren. In de loop van het schooljaar 2009-2010 wordt de maatregel geëvalueerd met het oog op verdere investeringen in didactische basisuitrusting.

De opgestarte samenwerking met VDAB, waarbij scholen voor technologie en industriële technieken en scholen met het studiegebied mode voor een periode van maximum 72u per leerling gratis gebruik kunnen maken van de technische infrastructuur van VDAB, werd verder gezet. Naast dit gebruik van technische infrastructuur, werd bovendien samenwerking op het vlak van cursusmateriaal opgezet. Deze samenwerking tussen onderwijs en VDAB zal in de loop van deze legislatuur verder vorm krijgen.

Ter ondersteuning van de Regionale Technologische Centra werd de vzw RTC-Netwerk opgestart, zodat goed lopende acties Vlaanderenbreed kunnen worden uitgewerkt. De werking van de RTC zal in de loop van 2010 tegen het licht gehouden worden met het oog op het uitwerken van nieuwe beheersovereenkomsten.

Leerlingen uit het eerste leerjaar van de derde graad in scholen voor technologie en industriële technieken kunnen het VCA-examen afleggen. Voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs in soortgelijke opleidingen werd een gelijkaardige regeling uitgewerkt, zij het dat hier de klassenraad beslist op welk moment in het leertraject de jongere het examen aflegt. Dit VCA-examen en behorende VCA-B-attest toont dat een leerling beschikt over basiskennis inzake veiligheid.

Aan het decreet Leren en Werken werd verder uitvoering gegeven. Voor wat de leertijd betreft, ging in 2009 vooral aandacht naar de uitwerking van de gelijkschakeling van de onderwijsattesten.

Om de band tussen onderwijs en arbeidsmarkt verder te verbeteren, zal in de loop van deze legislatuur verder invulling gegeven worden aan de kwalificatiestructuur. Bovendien zal er werk gemaakt worden van de uitbouw van de beroepskolom en het versterken van de beroepsopleidingen (ondermeer door het vereenvoudigen en versnellen van de programmatieprocedures). Tot slot zal werkplekieren (zowel voor leerlingen als voor leraren) worden gestimuleerd.

Tot slot zullen ook in deze legislatuur, via de sectorconvenanten, afspraken kunnen worden gemaakt met de diverse sectoren op het vlak van het dichter bij elkaar brengen van onderwijs en arbeidsmarkt.

VDAB werkte verder aan het loopbaandossier voor elke afgestudeerde werkzoekende. In 2009 werd verder gewerkt aan 'My digital me'. Ook op vormingsmomenten voor CLB medewerkers kwam het portfoliodenken verder aan bod.

Verder willen we erop wijzen dat men ook binnen de jeugdsector aan de slag is met de Elders Verworven Competenties (EVC). Zie ook hoofdstuk 2.

13.2 getrapt begeleidingssysteem werkzoekenden

In vorig jaarverslag was al te lezen dat het Jeugdwerkplan sinds 1/01/2008 in heel Vlaanderen loopt (voordien 13 steden en gemeenten). Het Jeugdwerkplan heeft als doel alle Vlaamse jongeren zo snel mogelijk te activeren en zo snel en maximaal mogelijk te laten doorstromen naar een duurzame tewerkstelling in het normaal economisch circuit en dit door een snellere diagnose, een intensievere en snellere bemiddeling en opvolging. Sinds begin 2009 werden ook hooggeschoolde jongeren in het begeleidingsplan opgenomen. Met de economische crisis is het realiseren van de uitstroom moeilijker geworden, waardoor de strakke begeleidingstermijnen onder druk komen te staan.

In verband met uitzendarbeid werd de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Federgon vernieuwd in 2009. De samenwerking werd verder uitgebreid. In het kader van het Jeugdwerkplan werden uitzendvacatures in het systeem van automatische matching opgenomen, waardoor werkzoekenden vacatures via mail en sms ontvangen. Het project werd uitgebreid naar -30jarigen in Oostende en Sint-Niklaas. Daarnaast is er vooral werk gemaakt van het optimaliseren van de afspraken en de oprichting van een certificeringsorgaan om de kwaliteit in het kader van een herstructurering te bewaken. Dit zou in het eerste kwartaal van 2010 ontwikkeld moeten worden. Deze actie is niet beperkt tot jongeren.

De regelgeving van WEP+ werd aangepast, zodat de positieve ervaringen van de voorbije tien jaar WEP+ en de proeftuin leerwerkbedrijf gevaloriseerd kunnen worden. De nieuwe regelgeving is op 1/1/2009 van start gegaan. Binnen de budgettaire ruimte werd een groeipad uitgestippeld voor 200 extra plaatsen voor langdurig werkzoekenden. De taakverdeling tussen VDAB en SA zal opgevolgd worden binnen een stuurgroep, zodat de toeleiding en de uitrol van WEP+ indien nodig bijgestuurd kan worden. In het kader van het Werk- en Investeringsplan dat de Vlaamse Regering met de sociale partners eind 2009 afsloot, werd overeengekomen om voor een periode van 2 jaar extra middelen te voorzien voor een tijdelijke uitbreiding van het aantal WEP+ plaatsen (niet specifiek naar jongeren). Dit zal in het eerste kwartaal 2010 in overleg met de sociale partners en het werkveld vorm krijgen.

13.3 optimaliseren loopbaanbegeleiding

Het beleid rond loopbaanbegeleiding werd gecontinueerd. De centra zijn niet specifiek gericht op jongeren, maar ook belangrijk voor jongeren. Het is niet mogelijk om cijfermateriaal over jongeren die bereikt worden in deze centra te geven, omdat er inzake leeftijd cijfermateriaal verzameld wordt over drie grote leeftijdsgroepen: - 45 jarigen, 45-50 jarigen en +50 jarigen.

13.4 tewerkstelling voor jongeren in de sociale economie

In het kader van het Werk- en Investeringsplan dat eind 2009 tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners werd afgesloten, werd overeengekomen om de termijnen van begeleiding af te stellen op de Europese richtsnoeren. Bovendien zal in overleg met de VDAB gewerkt worden aan maatregelen om de groep van jongeren die door de crisis werd geraakt, vervroegd op te nemen in de curatieve aanpak, dan wel specifieke maatregelen te nemen. Dit engagement moet in het eerste kwartaal 2010 verder geoperationaliseerd worden.

14. Beleidsrotonde 'Onderwijs'

14.1 onderwijs voor elk kind: bevorderen van leerlingenparticipatie

Zoals aangekondigd in het jaarverslag van 2008 werd in 2009 onderzoek uitgevoerd naar participatie van leerlingen in het onderwijs. De resultaten van dit onderzoek werden echter nog niet vrijgegeven. Wel werd er al gekeken hoe deze resultaten aansluiten bij andere surveys georganiseerd door de Vlaamse Scholierenkoepel en door de Vlaamse bond van het katholiek onderwijs. Participatie blijft een belangrijk thema voor het departement Onderwijs en Vorming, waar in 2009 voornamelijk inhoudelijk voorbereidingswerk werd verricht voor de volgende legislatuur. Daarnaast werd het bestaande beleid gecontinueerd, met het verder subsidiëren van de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK).

14.2 onderwijs voor elk kind, opstellen leerlingenstatuut

Zoals in voorgaand jaarverslag al duidelijk was, was er geen politieke consensus om het dossier leerlingenstatuut deze legislatuur af te ronden. In 2009 werd wel een gids uitgegeven waarin de rechten en plichten van leerlingen op school verduidelijkt werden. Daarnaast lanceerde de Vlaamse Scholierenkoepel naar aanleiding van de 20ste verjaardag van het kinderrechtenverdrag ook een website rond rechten op school.

Het leerlingenstatuut wordt meegenomen naar een volgende legislatuur. Op termijn wil men in eerste instantie sensibiliserend werken naar de scholen toe.

14.3 evaluatie vakoverschrijdende eindtermen

Een nieuw decreet over de vakoverstijgende eindtermen werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 april 2009. 2009 en 2010 zijn voorzien voor communicatie over en implementatie van deze nieuwe eindtermen.

14.4 onderwijs voor elk kind, versterking inschrijvingsrecht

Inzake het inschrijvingsrecht lopen momenteel een aantal experimenten met telefonisch of digitaal inschrijven in verschillende Vlaamse steden: Gent, Leuven, Brussel. Hiermee wil men het kamperen voor schoolpoorten doen verdwijnen. Deze experimenten krijgen even de tijd om tot ontwikkeling te komen. Voor het schooljaar 2012-2013 wil de minister een beslissing nemen over hoe dit in de toekomst en voor heel Vlaanderen kan georganiseerd worden.

14.5 onderwijs voor elk kind, grotere kosten transparantie

Zoals in vorig jaarverslag te lezen was, werden in 2008 de schooltoelagen uitgebreid naar het lager en het kleuteronderwijs. Daarnaast werd er een maximumfactuur ingevoerd in het lager onderwijs. Deze stappen dienen onderwijs gratis te maken voor jonge kinderen. In verband met de schooltoelage werd in 2009 onderzocht of deze automatisch kan worden toegekend. Dit wordt voorzien voor het einde van de huidige regeerperiode. Daarnaast liep er een monitoring over de minder scherpe maximumfactuur. Resultaten hiervan zijn nog niet bekend.

Op vraag van de minister bevoegd voor Onderwijs gaat de Koning Boudewijnstichting (KBS) de secundaire scholen aanzetten tot nog meer kostenbewustzijn. Op basis van overleg en onderzoek zal de KBS in kaart brengen wat scholen kunnen doen op het vlak van bv. hun communicatie, hun imago, de manier waarop ze ouders betrekken en hun financieel beleid. De Koning Boudewijnstichting zal ook een plan van aanpak ontwikkelen om de scholen effectief aan te zetten tot een meer kostenbewust beleid. Een eerste voorlopige versie van het rapport tot sensibilisering van scholen, in samenwerking met KBS, werd opgeleverd eind 2008. De KBS organiseerde in 2009 een studiedag die de kick-off was van hun campagne. In 2010 wordt deze actie vervolgd met provinciale denk- en doedagen in maart en april gericht op directies, leerkrachten, secretariaatsmedewerkers, oudercomités en leerlingenraden.

De knelpuntpremie kreeg geen decretale grondslag, wel wordt bekeken of deze in een van de decreten in de maak kan geïntegreerd worden. Uit onderzoek over deze knelpuntpremie blijkt dat deze geen invloed heeft op de studiekeuze, maar wel op de kosten die ouders hebben voor het onderwijs van hun kinderen.

14.6 onderwijs voor elk kind, de brede school in praktijk

In het voorjaar van 2009 heeft het Steunpunt Gok een tekst afgeleverd die de mogelijkheden van Brede School in Vlaanderen vanuit haar maatschappelijke opdracht concretiseert. Op een studiedag in oktober 2009 werden de ontwikkelde materialen, bevindingen en aanbevelingen aan een breed publiek voorgesteld. Ook vanuit de afdeling Jeugd werden in 2009 een aantal brede schoolprojecten ondersteund met de bedoeling om de diversiteit van het vrijetijdsaanbod te verruimen (zie ook hoofdstuk 2).

14.7 onderwijs voor elk kind, een onderwijscontinuüm voor leerlingen met specifieke zorgvragen

“Leerzorg” is de beleidsmatige invulling van de doelstelling van de Vlaamse overheid om te komen tot een onderwijscontinuüm voor leerlingen met specifieke noden. In het jaarverslag van vorig jaar was te lezen dat er in 2008 volop gewerkt was aan een ontwerpversie van decreet. In 2009 is men er niet in geslaagd dit af te ronden. Er was wel een akkoord met het onderwijsveld over het decreet, maar er werden nog teveel struikelblokken bij de implementatie en uitvoering vastgesteld. Het overleg werd opnieuw opgestart, waarbij volop aandacht ging naar een implementatiestrategie. Daarnaast werd ook de link met kinderrechten sterker in de verf gezet als invalshoek voor leezorg. Meer informatie is te vinden op <http://www.ond.vlaanderen.be/leerzorg/>

14.8 onderwijs voor elk kind, ook voor de meest kwetsbaren binnen het onderwijs

In 2009 werden de acties van het spijbelactieplan "een sluitende aanpak voor spijbelen en schoolverzuim" uitgevoerd. Zo werd er een werkgroep opgericht met als thema ouderbetrokkenheid. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers van de Gezinsbond, de VLOR, het Minderhedenforum en oudercomités. De bedoeling van de werkgroep is acties te ontwikkelen naar ouders die de afwezigheden op school tegengaan. Het spijbelactieplan loopt ook in 2010 verder.

Het aangekondigde onderzoek over de time-out en hergoprojecten uitgevoerd door de KULeuven in opdracht van het departement Onderwijs en Vorming en het agentschap Jongerenwelzijn werd afgerond en de resultaten kwamen in 2009 ter beschikking. Er werd in 2009 ook een nieuwe oproep gelanceerd, waarbij men meer spreiding beoogt over gans Vlaanderen. Omdat de middelen niet verhoogd zijn, worden de indieners van de projecten gestimuleerd om overleg op lokaal of regionaal niveau te installeren.

Het schooljaar 2007-2008 was het 'het jaar van de kleuter'. Ook in 2009 werd de communicatie naar ouders, met betrekking tot hun verantwoordelijkheid voor de leerplicht van hun kinderen verder uitgevoerd. Vanaf schooljaar 2010-2011 moet een kleuter 220 halve schooldagen aanwezig geweest zijn in het kleuteronderwijs, dit met als doel (taal)achterstand vroeger weg te werken en de kinderen de nodige bagage mee te geven. Om de implementatie en communicatie van deze regel te versterken werd voor scholen een starterskit ontwikkeld. Daarnaast wordt ook Kind en Gezin ingeschakeld om bepaalde moeilijk te bereiken doelgroepen op de hoogte te brengen. Hierover werd een protocol afgesproken.

15. Beleidsrotonde Ruimte

15.1. onderzoek en monitoring

Er is bijkomend onderzoek nodig rond starterswoningen. Het sociale huurbesluit (BVR 12/10/2007) zal ervoor zorgen dat er tegen 2020 43.000 nieuwe sociale huurwoningen bijkomen. Het is nu aan de gemeenten en provincies om er uitvoering aan te geven. Met de aanpassingen voor 2008-2010 zijn de grootste knelpunten in het besluit verholpen. Het blijft interessant om de problemen op de woningmarkt te bundelen: het zijn dikwijls jongeren die kleine sociale woningen aanvragen, maar hoe groot de woonnood is, moet onderzocht worden.

In mei 2009 werd de tekst "Naar een Vlaams plattelandsbeleidsplan" meegedeeld aan de Vlaamse Regering en het regeerakkoord 2009-2014 verwijst naar deze tekst als leidraad voor de verdere uitwerking van het beleid. De tekst bevat een visie en een aanzet tot actieprogramma. Het is de bedoeling om tijdens deze legislatuur werk te maken van een concretisering en prioritisering van de acties. Eén van de acties luidt:

"Het Vlaams plattelands- en jeugdbeleid slaan de handen in elkaar om samen, vanuit inventariserend en explorerend onderzoek, een actieplan uit te werken dat tegemoet komt aan de noden van alle kinderen en jongeren op het gebied van plattelandsontwikkeling binnen de realisatie van een meer integraal jeugdbeleid."

De volledige tekst is te vinden op

www.vlm.be/algemeen/diensten/Plattelandsontwikkeling/Plattelandbeleid .

Het onderzoek buitenspelen werd afgerond en voorgesteld op het colloquium Buitenspelen op 13 februari 2009. Vanuit de vaststelling dat steeds minder kinderen en jongeren buiten spelen, werd door het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, afdeling Jeugd het thema 'buitenspelen' als relevant thema naar voor geschoven. Met het opnemen van buitenspelen als thema wil de Vlaamse overheid de huidige situatie (kinderen spelen zeer weinig en op beperkte ruimte buiten) ombuigen naar een situatie waarin buitenspelen sociaal aanvaard is, waar er ruimte is om het te doen en kinderen de mentale ruimte en vrijheid krijgen om te kiezen voor het buitenspelen. Bedoeling van het hele project 'buitenspelen' is verschillende aspecten en domeinen van buitenspelen te belichten. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is te vertrekken vanuit de beleving van kinderen en tieners en ook hun stem te laten horen. Tot slot dient buitenspelen als thema ook gekaderd te worden in het verdrag van de rechten van het kind en meer bepaald in het recht op een autonome vrije tijd en het recht op spelen.

Om deze doelstelling te bereiken werden meerdere stappen gezet. Ten eerste kwam er, in samenwerking met Nickelodeon, een eerste **buitenspeeldag** op 26 juni 2008. In 2009 werd deze succesvolle dag verdergezet met een nieuwe editie op 1 april 2009. De buitenspeeldag is beperkt tot een enkele dag per jaar waarbij men probeert zoveel mogelijk kinderen te laten buitenspelen. Het opzet van de dag is bewustmaking van kinderen en hun ouders, maar ook van de gehele publieke opinie dat buitenspelen tof is en hoort bij de buurt en bij kinderen.

Naast de buitenspeeldag werd ook de noodzaak naar meer **onderzoek over buitenspelen** erkend. Kind & Samenleving vzw en de KULeuven voerden dit onderzoek uit. De onderzoeksresultaten bevestigden en versterkten de hiervoor geformuleerde verwachtingen: de speelindex gemaakt op basis van observaties toonde aan dat het aantal buitenspelende kinderen zowat gehalveerd was in de afgelopen 25 jaar. De nood aan een buitenspeelmonitor werd duidelijk.

Ten derde werd op 13 februari 2009 een **colloquium** georganiseerd, waar niet enkel de resultaten van het onderzoek een centrale plaats kregen, maar waar ook ruimte was voor inspirerende sprekers die het belang van buitenspelen en het nemen van gepaste beleidsmaatregelen benadrukten. Met meer dan 250 deelnemers werd het een geslaagd colloquium. Zowel medewerkers van lokale en provinciale jeugddiensten als ruimtelijke planners, jeugdwerkers, onderzoekers en personen uit de opvang- en onderwijssector waren aanwezig. Het belang van buitenspelen werd onderstreept via presentaties, debatten in focusgroepen en een panelgesprek. Dat resulteerde in heel wat nuttige informatie, tips en ideeën voor iedereen die werk wil maken van buitenspelen.

Het colloquium buitenspelen was zeker niet het sluitstuk van het project buitenspelen. Samen met een verslagboek van het colloquium werd aan alle jeugddiensten en jeugdwerkorganisaties de brochure *Goe gespeeld!* van V!rus bezorgd. Met deze brochure werd de begeleiding van lokale jeugdwerkorganisaties aangesproken om werk te maken van avontuurlijk buitenspelen en kregen ze een hele reeks tips en tricks mee om dit op een goede manier aan te pakken.

15.2. samenwerking ruimtebeleid en jeugdbeleid

Voor ruimtelijke ordening is een beleid op lange termijn van groot belang. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is sinds 1997 een belangrijk fundament van het ruimtelijk beleid. Eigenlijk is het geen plan maar een visie. Een visie die aangeeft hoe we in Vlaanderen best met onze ruimte omgaan. Aan deze visie wordt gewerkt via verschillende sporen. Op het kortetermijnspoor werd in 2009 gestart met een kortetermijnherziening. Daarin gaat het over een actualisatie van het bestaande RSV. Deze herziening werd voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering op 18 december 2009, na bespreking in een plenaire vergadering in diverse interkabinettenwerkgroepen. In de periode van 10 februari tot 11 mei 2010 loopt hierover een openbaar onderzoek.

De taskforce jeugdverblijven werd weer opgestart: er werd in de eerste helft van 2009 intens samengewerkt aan het actieplan *Jeugdverblijven*, inclusief het ruimtelijk afwegingskader jeugdverblijfsinfrastructuur (zie ook hoofdstuk *Op kamp*).

Het nieuwe charter *Jeugd, natuur en bos* werd ook door de minister van jeugd ondertekend op 29 augustus 2008. Daarmee zetten zowel groene als jeugdactoren samen hun schouders eronder. Alle ondertekenende partners (koepels van het jeugdwerk, natuurbeherende organisaties, ministers van jeugd en van leefmilieu) verbinden hieraan een actieplan, een lijstje van acties en aandachtspunten voor de eigen organisatie om de doelstellingen van het charter mee waar te maken. Een actieplan voor de administratie jeugd blijft voorlopig nog uit. De koepels van het jeugdwerk, de terreinbeherende vzw's en het Agentschap voor Natuur en Bos werkten wel al hun actieplan uit. In 2010 koppelt Steunpunt Jeugd met alle partners terug over (de actualisatie van) hun actieplannen.

De opvolger van het *Kiekebosboek*, *Buiten Benen*, het handboek voor natuurvriendelijk spelen, werd voorgesteld op het colloquium *Buitenspelen* van 13/2/09. Een publicatie boordevol spelen, doetips en weetjes in en over de natuur. Meer informatie op www.natuurenbosspel.be.

15.3. participatie in ruimtebeleid

Op het langetermijnspoor RSV werd in 2009 gewerkt aan een visienota “Visie ruimtegebruik en ruimtebeslag 2020-2050”. De bedoeling van deze nota is een basis te leggen voor de discussie over de aanpak voor een ruimtelijk beleidsplan Vlaanderen met als planhorizonten 2020 en 2050. De nota werkt dus geen structuurplan uit. Deze nota werd in juni besproken met de betrokken entiteiten uit de verschillende beleidsdomeinen en in september met de strategische adviesraden. In het vervolgtraject wordt verder gewerkt in een partnerschap met alle relevante partners. De SARO wordt opgevolgd door de VJR.

Het jeugdsectoroverleg Ruimtelijke Ordening werd ook opgestart en opgevolgd. De denktank Ruimte, vormde zich in 2009 binnen Steunpunt Jeugd om tot het ‘platform Ruimte’. Partners zijn het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving, de Vlaamse Jeugdraad en Karuur. In 2009 lag de focus voornamelijk op de wijzigingen aan het decreet Ruimtelijke Ordening en de analyse van beleidsnota’s van de ministers van de nieuwe Vlaamse Regering. De afdeling Jeugd volgt dit overleg mee op.

Ook in de Woonraad kan de jeugdsector zijn stem laten horen via vertegenwoordigers uit het sociaal-culturele middenveld.

In de beleidsnota stedenbeleid 2009-2014 “Duurzame en creatieve steden”, worden inzake de strategische doelstelling 1 “Wonen in de stad wordt aantrekkelijker”, volgende stimuli aangehaald inzake kindvriendelijke steden: meer en betaalbare kinderopvang, veilige schoolomgevingen, goed gelegen speelruimtes voor alle kinderen en jongeren, een bloeiend buurtleven dat contacten tussen generaties bevordert, een gezonde woonomgeving en een vlot, buurtgericht openbaar vervoer.

In strategische doelstelling 3 “de steden zetten in op een open en warme samenleving” worden de daling van jeugdwerkloosheid en het afnemen van de schoolse vertraging, evenals de stijging van het aantal jongeren dat een diploma of getuigschrift behaalt, als belangrijke beleidseffecten vermeld.

In operationele doelstelling 7 “Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid opstarten en de bestaande verstevigen” is voorzien dat de beleidsnota’s en de jaarlijkse beleidsbrieven van de Vlaamse ministers worden getoetst op hun ‘stadsgevoeligheid’. De beleidsaccenten van het Vlaams stedenbeleid zijn hierbij de leidraad. Op basis hiervan worden verbeterpunten en doelstellingen met de betrokken beleidsverantwoordelijken en administraties uitgewerkt. Rond een haalbaar aantal prioriteiten van het stedenbeleid worden thematische domeinoverschrijdende programma’s gestart. Doel daarvan is de uitwerking van concrete voorstellen om het horizontaal Vlaams beleid en de gebiedsgerichte aanpak van de steden te versterken. Bij voorkeur wordt aangesloten bij lopende of op stapel staande initiatieven of thema’s. Een concreet voorbeeld hiervan is de opmaak van het nieuwe Vlaamse jeugdbeleidsplan.

Aandacht voor kinderen en jongeren

De Vlaamse centrumsteden hebben meer aandacht voor het stimuleren van een kindvriendelijk klimaat. Steden zijn inclusiever gaan denken. In hun beleid is kindvriendelijkheid vaak een rode draad, een voorbeeld hiervan is ‘Mechelen Kinderstad’.

Kinderen en jongeren worden actief bij het beleid betrokken, bijvoorbeeld via de “jeugdparagraaf en jeugdpeiling” in Antwerpen. Antwerpen profileert zich ook als kinder- en jongerenmetropool. Bijna alle maatregelen in het kader van het stedenbeleid, in het stedenfonds en de stadsvernieuwingprojecten beïnvloeden rechtstreeks of onrechtstreeks het leven van kinderen en jonge gezinnen. Maatregelen inzake wonen, werkgelegenheid, mobiliteit, veiligheid, ingrepen in de publieke ruimte, aanleg van groen, gezondheidszorg, een gelijke kansenonderwijs, verhoogde participatie aan het sociaal en cultureel leven, hebben rechtstreeks of onrechtstreeks een invloed op het leven van kinderen en op het aantrekken van jonge gezinnen met kinderen.

Participatie

Het eindrapport van de Werkgroep Participatie werd afgerond op het einde van 2008 na een voorafgaande aftoetsing ervan bij de dertien centrumsteden en de VGC. Het draagt als titel: "Burgerparticipatie in Vlaamse steden. Naar een innoverend participatiebeleid". Dit rapport geeft een stand van zaken van het denken over participatie door een groep van geëngageerde mensen die bezorgd zijn over de kwaliteit van de lokale democratie en die daarover een visie hebben opgebouwd doorheen hun discussies. Het eindrapport werd op 5 februari 2009 voorgesteld aan de Commissie Stedenbeleid van het Vlaams Parlement, en op 31 maart 2009 ging in het Vlaams Parlement een studiedag door waarop het eindrapport aan een ruim publiek werd voorgesteld. Dit rapport is ook omgezet in een samenvattende, toegankelijke en inspirerende tekst, zodat de steden ook zelf het debat over participatie kunnen aangaan. Alle steden en gemeenten hebben een exemplaar van het eindrapport ontvangen, en voor al hun gemeenteraadsleden een samenvatting ervan.

Voor wat de centrumsteden betreft, wordt momenteel in samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden een aanpak op maat uitgewerkt. Het Kenniscentrum maakte een timing en plan van aanpak voor de verkennende gesprekken in de steden. Ze starten met die steden die vragende partij zijn. Deze gesprekken zullen plaatsvinden begin 2010. Dit moet uitmonden in interne gesprekken in de stad zelf. Daarbij wordt aan de steden alle nodige ondersteuning geboden bij de voorbereiding van hun interne gesprekken, zowel inhoudelijk als organisatorisch, door in overleg een concreet actieplan op maat van de stad uit te werken.

Stadsvernieuwingsprojecten

Bij de subsidiëring van stadsvernieuwingsprojecten is participatie en coproductie één van de criteria om de voor subsidiëring ingediende stadsvernieuwingsprojecten te beoordelen. Vermits het stedenbeleid het tegengaan van de stadsvlucht (vooral van gezinnen met jonge kinderen) beoogt, is ook de participatie van kinderen en jongeren en de aandacht voor inrichting van stadsdelen (woonruimtes, openbare plaatsen, groene ruimtes, schoolomgevingen...) tot kindvriendelijke plaatsen, een wezenlijk onderdeel van de stadsvernieuwingsprojecten. De beleidsnota Stedenbeleid 2009-2014 stelt dat bij de selectie van de stadsvernieuwingsprojecten in deze nieuwe legislatuur meer aandacht zal gaan naar kindvriendelijkheid. De selectiecriteria die door de jury worden gehanteerd voor deze projecten, zullen op dit vlak inhoudelijk bijgestuurd worden.

Het project Hangman.

Begin 2009 legden 10 organisaties samen een project hangjongeren voor om iets te gaan doen aan de kennis en beeldvorming over rondhangende jongeren. Het basisprincipe is dat jongeren mogen gebruik maken van de openbare ruimte. De campagne hanteert 4 invalshoeken:

- jongeren hangen graag rond
- van rondhangen kan je leren
- jongeren hebben nood aan een 'eigen' ruimte
- rondhangen als overlast creërend fenomeen

De idee is ontstaan bij het Limburgs Straathoekwerk (LISS) vanuit het heersende negatieve beeld over jongeren. Een heel jaar lang werden incentives gegeven op lokaal niveau, compleet met studiedagen en een prijs. De campagne werd afgerond met een studiedag op 14 oktober 2009 die een overzicht gaf van de inzichten en expertise die men tijdens het voorbije campagnejaar opdeed. Steden en gemeenten die lokaal dingen realiseerden, deden hun verhaal en allerhande experts terzake lieten er hun licht over schijnen. De prijs voor de beste Hangman-actie ging naar 'Bissejam', een initiatief in Bissegem (Kortrijk) waarbij jongeren met graffiti de muur aan het ontmoetingscentrum opfleurd. Deze actie werd door de jongeren zelf opgezet en verliep in samenwerking met de gebiedswerking van Bissegem en het team jeugd van de stad Kortrijk. Meer informatie op www.dehangman.be.

15.4. kwaliteit van de leefomgeving

Op initiatief van minister Anciaux werd op 16 maart 2009 een rondetafel georganiseerd met vertegenwoordigers van de sectoren jeugd, cultuur en sport, die aanbevelingen formuleerde bij het onderzoek Veiligheid verenigingslokalen. De nieuwe brochure van de expertengroep jeugdlokalen is hier integraal aan gewijd.

Het nieuwe reglement verenigingslokalen werd gelanceerd in 2008: ook in 2009 werden projectsubsidies voor kwaliteitsverbetering particuliere jeugdinfrastructuur toegekend (50 extra projecten in 2009, in totaal 3 miljoen euro voor 2008 en 2009 samen)

Het Speelgroen-project rond de vergroening van de omgeving van jeugdlokalen werd in 2009 gelanceerd: de Vlaamse overheid geeft jeugdverenigingen die hun terrein avontuurlijk en natuurrijk willen inrichten een stevig duwtje in de rug. In 2009 dienden 132 lokale jeugdgroepen een inschrijvingsformulier in. Uit deze inzendingen werden 15 jeugdgroepen geselecteerd. Info over deze projecten vind je op <http://speelgroen.lne.be>.

De implementatie van het BVR 5/12/08 m.b.t. toegankelijkheid van bossen en natuureservaten loopt, m.a.w. de doelstelling om meer speelzones in bossen en natuureservaten te creëren heeft als resultaat dat er ondertussen (in april 2009) 419 officiële speelzones zijn afgebakend goed voor zo'n 2362 ha speelplezier en een stijging van 10 % i.v.m. april 2008 (360 speelzones op 2141 ha). Meer info via www.natuurenbos.be, thema 'toegankelijkheid'.

In 2009 werd de projectoproep van het agentschap Natuur en Bos naar openbare besturen aangaande voorbeeldstellende en vernieuwende groenprojecten, wegens het bijzonder groot aantal ingediende projectvoorstellen in 2008, opnieuw gefocust op het thema kinderen en jongeren. Algemene doelstelling hierbij is de aanleg van bijkomend groen en/of groene ruimten of de herinrichting van een groene ruimte in de verstedelijkte omgeving. Hiervoor werd een bedrag van 667 515 euro gereserveerd: eind 2009 werden 7 projecten geselecteerd die de komende jaren zullen worden uitgevoerd. Meer info over de projecten is te vinden via www.natuurenbos.be.

15.5. informatie over mogelijkheden

De jaarlijkse actualisatie van de speelzones in bossen en natuurgebieden is raadpleegbaar via het geoloket <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bossen>. Nieuw is dat voortaan ook online machtigingen kunnen aangevraagd worden voor jeugdactiviteiten in bossen en natuurgebieden op www.steunpuntjeugd.be/bosennatuur.

Go4Nature wordt verder gezet: www.go4nature.be. In 2009 werd gefocust op het aanzetten van jeugdgroepen om natuurvriendelijk op kamp te gaan. De webpagina www.kamp4nature.be werd aangemaakt, met een pak informatie en kant en klare (spel)suggesties hiervoor. ARGUS financierde ook een promotieactie waardoor jeugdgroepen die zich engageren voor een natuurvriendelijk kamp, een kamp4nature pakket ontvingen.

16. Beleidsrotonde 'Welzijn'

16.1 voorrang geven aan kinderen

Deze doelstelling wordt steeds verder geoptimaliseerd en opgevolgd. In 2009 werden hieromtrent geen specifieke acties gerapporteerd.

16.2 armoede bestrijden, investeren in kinderen

Net als de voorbije jaren werd ook in 2009 een jaarlijkse actualisatie van het Vlaams actieplan armoedebestrijding gemaakt. Gezien het einde van de legislatuur werd er in 2009 gekeken welke punten uit het actieplan werden gerealiseerd. De brochure [Wij pakken armoede in Vlaanderen aan! \(pdf - 865 kb\)](#) bundelt de belangrijkste maatregelen die de vorige legislatuur in het kader van armoedebestrijding werden genomen. Een heel aantal maatregelen die werden opgenomen, hebben rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking op kinderen of jongeren. Voor meer informatie zie: www.vlaanderen.be/armoede.

In voorbereiding van het nieuwe plan werd begin 2009 het rapport van de onderzoeksgroep OASeS van de Universiteit Antwerpen voltooid. Een belangrijk onderdeel van deze opdracht was het formuleren van prioritaire indicatoren per grondrecht of beleidsdomein waaraan de voortgang van het armoedebestrijdingsbeleid kan worden afgemeten. Bij het opstellen van het strategisch kader voor het nieuwe Vlaams Actieplan Armoedebestrijding worden deze prioritaire indicatoren zoveel mogelijk meegenomen en de doelstellingen worden hierop afgestemd. Het grootste deel van de indicatoren werd tevens opgenomen in de interfederale armoedebareometer, die gebruikt wordt om het nationaal actieplan inzake de sociale cohesie op te volgen.

Het nieuwe beleid zal ook rekening moeten houden met het Pact 2020 dat in januari 2009 werd gelanceerd. Een van de 20 doelstellingen in dit pact bepaalt dat de inspanningen moeten resulteren in een halvering van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede tegen 2020. Op 27 april 2009 organiseerde Vlaanderen in Actie een atelier over solidariteit. Eén van de 4 werkgroepen ging over gezin, onderwijs en vrijetijd. Daarin werden 5 doorbraken geformuleerd:

1. in 2020 is een systeem van voorschoolse educatie ontwikkeld dat ontwikkelingsachterstand van kinderen uit arme gezinnen tegengaat;
2. in 2020 zijn de selectiemechanismen weggewerkt, waarbij de sociaaleconomische en etnische herkomst de schoolloopbaan bepalen;
3. in 2020 zijn de materiële voorwaarden gecreëerd voor duurzaam kinderwelzijn voor ieder kind;
4. in 2020 is geïnvesteerd in veilige en creatieve buurten waar participatie en sociale netwerken van kinderen en jongeren worden gestimuleerd;
5. in 2020 hebben kinderen en gezinnen in armoede de keuze om aan vrijetijdsactiviteiten te participeren.

Daarnaast werd in 2009 ook geïnvesteerd in onderzoek. Om te weten te komen hoe kinderen in armoede het ervaren om op te groeien in een kansarm gezin, is er een onderzoek uitbesteed aan Kind & Samenleving om deze ervaringen en beleving bij kinderen tussen 7 en 12 jaar in kaart te brengen. Het gaat om een kwalitatief onderzoek en het is een pilootproject. Uit vorig wetenschappelijk

onderzoek is al gebleken dat het leven in armoede een grote impact heeft op de verdere ontwikkeling van kinderen, maar er is nog geen onderzoek verricht naar de ervaringen en belevingen van de kinderen zelf.

Tot slot zijn er nog een aantal specifieke acties die opgestart of gecontinueerd werden in 2009 die specifiek aandacht hadden voor kinderen en jongeren. Om het aantal kinderen dat in armoede leeft te doen dalen, is het belangrijk om preventief te werken op vlak van schulden. In 2009 werkte het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling, op vraag van de Vlaamse overheid, rond preventie van schuldoverlast bij jongeren. Enerzijds werd het project "Budgetsurvivalkids" verdergezet. Dit werd opgestart in 2008. Budget Survival Kids is een preventieproject met als doelgroep jongeren die op eigen benen komen te staan. De preventiecampagne wil jongeren bewust maken van de gevaren die gepaard gaan met kredieten en leningen. Jongeren die zelf kampen met een schuldoverlast hielpen mee de producten voor de campagne ontwerpen.

Anderzijds werd in 2009 het project "In Balans" (www.in-ba-lans.be) gelanceerd, om het onderwijs de kans te geven aan de slag te gaan rond financiële educatie. Financiële educatie wordt in 2010 immers in de vakoverschrijdende eindtermen opgenomen. Het pakket is gericht op jongeren in het secundair onderwijs vanaf 12 jaar, zowel in ASO, TSO, BSO als BuSO. De doelstelling van 'In Balans' ligt er in om jongeren de nodige vaardigheden en 'knowhow' bij te brengen over het omgaan met geld en het zelfstandig functioneren. Ook wil het project de jongeren weerbaarder maken in de huidige consumptiemaatschappij.

Tenslotte publiceerde het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling, i.s.m. Uitgeverij Politeia, eind 2009 een cahier "Het kind van de rekening", dat aandacht vraagt voor de bijzonder moeilijke situatie van kinderen die opgroeien in een gezin met schuldenlast.

16.3 geen enkel kind uitsluiten en 16.7: luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren

Net als vorige jaren bespreken we de operationele doelstellingen 16.3 en 16.7 samen wegens de grote overlap tussen beide.

Met de goedkeuring van het decreet houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning legde de Vlaamse regering de fundamenteën voor een Vlaams Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning. Kind en Gezin & Jongerenwelzijn sloegen de handen in elkaar en werken samen aan de uitbouw van het Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning: EXPOO. EXPOO is operationeel sinds september 2009. Uitgebreide informatie op <http://www.expoo.be/expoo-een-expertisecentrum-opvoedingsondersteuning> In 2009 werd de 'week van de opvoeding' door EXPOO georganiseerd. Deze week wordt jaarlijks georganiseerd en heeft als doel ouders te sensibiliseren over positief opvoeden.

De keuze voor het oprichten van een expertisecentrum voor opvoedingsondersteuning *buiten* de structuren van de bijzondere jeugdzorg om, was een bewuste keuze om de initiatieven voor opvoedingsondersteuning uit de sfeer van jeugdhulp met zijn werking rond POS en MOF te halen. Op die manier worden ouders die beroep doen op het expertisecentrum niet geassocieerd met al dan niet gedwongen jeugdhulpverlening, wat toch nog steeds als stigmatiserend wordt ervaren.

In 2009 kwamen er 2 nieuwe inloopteams bij, waarbij hun totaal nu op 15 komt. De inloopteams organiseren laagdrempelig en toegankelijk onthaal en groepsgerichte opvoedingsondersteunende activiteiten voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

Jongeren die in aanraking komen met jeugdhulp, hebben rechten. In 2009 werd verder gewerkt aan de implementatie van het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en dit op drie terreinen: informatieverstrekking, vorming en procesondersteuning. In 2009 werden vijf infoavonden voor ouders georganiseerd m.b.t. het decreet rechtspositie. De brochures die voor -12jarigen en voor +12jarigen werden ontwikkeld in 2006 in het kader van de bekendmaking van het decreet werden herdrukt en actief verspreid. De brochures voor minderjarigen en ouders werden vertaald in het Frans, Engels, Duits, Spaans en Russisch. Daarnaast werd het project "Ik en de jeugdhulp" opgezet om het decreet rechtspositie in beeld uit te werken. Het omvat een brochure, een affiche en pictogrammen. Dit materiaal kan aangevraagd worden door voorzieningen die werken met jonge kinderen die niet taalvaardig zijn of met kinderen met een mentale beperking.

De website www.rechtspositie.be verschaft up do date informatie m.b.t. de implementatie van het decreet en m.b.t. good practices op het terrein.

In de periode juni 2009-juni 2010 worden 313 voorzieningen, ressorterend onder het beleidsdomein WVG en alle Centra voor Leerlingenbegeleiding op een uniforme wijze bevraagd op de implementatie van de provisie-, protectie- en participatierechten van minderjarigen. Naar aanleiding van het inspectierapport wordt in de kinderrechtenweek op 19 november 2010 een studiedag georganiseerd m.b.t. de stand van zaken betreffende de implementatie van het decreet rechtspositie.

Niet enkel het beleidsplan over de regioplannen integrale jeugdhulp werd geëvalueerd in 2009, ook de voorbereidingen werden gemaakt voor een evaluatie van het decreet betreffende de integrale hulp.

In 2009 werd ook een signaallijst verontrustende opvoedings situatie ontwikkeld voor professionelen. Dit is een webapplicatie die enerzijds wil responsabiliseren, maar die hulpverleners ook wil helpen bij het objectiveren van bepaalde situaties waarmee ze geconfronteerd worden. Over deze signaallijst werden vorming en infomomenten georganiseerd.

Met het decreet betreffende de integrale jeugdhulp kwam er ook een decretaal verankerde garantie voor jongerenparticipatie in de regionale stuurgroepen en de Adviesraad IJH. Het decreet rechtspositie biedt randvoorwaarden voor de participatie van minderjarigen in de jeugdhulp op micro-niveau (niveau van de voorziening). Op die manier vormen de decreten IJH een complementaire bijdrage tot de participatie van minderjarigen in en aan de jeugdhulp.

Het nieuwe decreet op de Bijzondere Jeugdbijstand werd in de verschillende regio's uitgebreid toegelicht aan sociale diensten voor vrijwillige en gerechtelijke jeugdhulpverlening. Dat gebeurde in het voorjaar van 2009. In navolging van dit vormingsinitiatief wordt momenteel een dienstnota voorbereid met bijkomende duiding over de juridische implicaties van het nieuwe decreet op de dagelijkse werking in processen voor vrijwillige (CBJ) en gerechtelijke (SDJ) hulpverlening. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar het vrijwaren van het recht op inspraak en participatie van de jongere en het cliëntsysteem in de bijzondere jeugdbijstand.

Een actie die we hier zeker onder de aandacht willen brengen is het tot stand komen van de huishoudelijke reglementen van de Gemeenschapsinstellingen. In de zomer van 2009 werd het huishoudelijk reglement van de gemeenschapsinstellingen en ook het schoolreglement per campus van de gemeenschapsinstellingen bekrachtigd. Al deze documenten zijn tot stand gekomen met participatie van de jongeren.

In 2009 werd een opleiding gegeven voor de consulenten CBJ en SDJ rond maatschappelijke noodzaak. Er hebben ongeveer 150 consulenten deelgenomen aan de opleiding, maar de vraag was veel groter dan het aantal beschikbare plaatsen (meer dan 200 inschrijvingen). Daarnaast werd in 2009 gewerkt aan nieuwe processen rond aanklappende hulpverlening. De processen voor vrijwillige (CBJ) en gerechtelijke (SDJ) hulpverlening zijn al van 2006 in voege en ze zijn bij alle consulenten gekend. Het toevoegen van een aantal processtappen ivm aanklappendheid moet ervoor zorgen dat er meer eenduidigheid komt in de handelwijze van de verschillende diensten wanneer aanklappende hulpverlening zich opdringt. Deze richtlijnen zullen binnenkort duidelijk worden.

De gewijzigde wet over de jeugdbescherming werd verder opgevolgd. Herstelgerichte projecten werden ook in 2009 georganiseerd en gesubsidieerd. Het gaat hier over time-out, hergo, switch... projecten.

Het onderzoek naar het vorderingsbeleid van de jeugdrechtsbanken werd afgewerkt in 2009, maar de resultaten werden nog niet gepubliceerd. Deze worden op 26 mei 2010 gepresenteerd op een studiedag van de KULeuven, het agentschap Jongerenwelzijn en de FOD justitie,.

In 2009 werd een vormingsaanbod uitgewerkt voor de Vertrouwenscentra Kindermishandeling over het decreet rechtspositie van de minderjarige. De thema's recht op informatie, communicatie en instemming en recht op participatie kwamen aan bod tijdens intervisies. Daarnaast werd voor een ruimere groep het volledige decreet toegelicht. Ook in volgende sectoren werd een sectoraal vormingsaanbod uitgewerkt m.b.t. de verdere implementatie van het decreet rechtspositie: het algemeen welzijnswerk, de centra geestelijke gezondheidszorg en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Wat betreft het opvangen van minderjarige niet begeleide vreemdelingen in de bijzondere jeugdzorg, werd in 2009 gestart met een volledig nieuwe leefgroep voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen in Genk: Fonto Nova. Deze uitbreiding kadert in de uitvoering van het Globaal Plan jeugdzorg. Het gaat om een uitbreiding van de capaciteit van het categoriale opvangaanbod met 15 residentiële plaatsen.

Daarnaast werd ook een projectoproep gelanceerd in het kader van het Europees Vluchtelingenfonds. Het agentschap Jongerenwelzijn heeft het werkveld van de bijzondere jeugdzorg opgeroepen om projecten in te dienen in uitvoering van prioriteit 2 van het EVF "Specifieke begeleiding organiseren voor vrouwen in kwetsbare toestand en niet-begeleide of begeleide minderjarigen met integratieproblemen of specifieke problemen". Deze prioriteit zal voor maximum 75% door het EVF worden meegefinancierd en vanuit Jongerenwelzijn werd het engagement genomen om de resterende 25% te financieren. Er werden 5 aanvragen voor 6 projecten ingediend, de selectie loopt momenteel. Er werd ook overleg gevoerd met andere bestuursniveaus over deze problematiek op initiatief van de staatssecretaris Melchior Wathelet. De bedoeling van het overleg is enerzijds om op korte termijn de opvangcrisis op te lossen en anderzijds om op lange termijn een structureel interbestuurlijk overleg op te starten. In, 2010 wordt hierover een interministeriële conferentie georganiseerd. Op Vlaams niveau ligt de coördinatie van dit overleg in handen van het beleidsdomein Binnenlands Bestuur.

16.4 zorgen voor elk kind

De OD 16.4.1 'De Vlaamse overheid waarborgt het recht op hulp en de rechten bij jeugdhulpverlening overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' kwam reeds aan bod bij de bespreking van de vorige operationele doelstelling en moet hier dan ook niet herhaald worden.

Kind en Gezin ontwikkelde in 2009 een visie rond tolken die in 2010 verder zal vertaald worden in een concreet actieplan. Er wordt al een aantal jaren gewerkt met vertaalde teksten en in 2010 wordt hiervoor een ruimer kader ontwikkeld.

De Vlaamse Regering werkte in 2009 verder aan een toegankelijke kinderopvang door extra middelen vrij te maken voor nieuwe plaatsen in erkende kinderdagverblijven en diensten. Regio's waar kwetsbare groepen het meest voorkomen, kregen hierbij voorrang. Met het oog op een zo laagdrempelig mogelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen, worden ook de middelen uitgebreid voor occasionele plaatsen kinderopvang. Zo wordt ondersteuning geboden voor werkzoekende ouders die gaan solliciteren of een opleiding volgen, of bij een acute opvangnood in afwachting van het vinden van een passende opvangplaats voor de kinderen. In 2009 werd een begeleidingstraject 'Sociale functie in de praktijk' voor pedagogische ondersteuners uit de kinderopvangsector opgestart en dit loopt tot eind 2010.

2009 was het laatste jaar van de proefprojecten CKO (Centrum voor Kinderopvang). In de proefperiode 2007-2009 werd onderzocht hoe deze CKO's ouders kunnen helpen om het zoekproces naar kinderopvang te vereenvoudigen en beter toe te leiden naar beschikbare opvangplaatsen en meer mogelijkheden te bieden voor ouders uit kansengroepen. De instrumenten die de CKO-proefprojecten ontwikkelden om tot een afgestemd opnamebeleid te komen, werden samengevat opgenomen in het 'Eindevaluatierapport CKO'. In 2010 wordt onderzocht hoe deze good practices verspreid kunnen worden in de rest van Vlaanderen.

Als stimulans voor kinderopvanginitiatieven om meer inclusieve opvang voor kinderen met specifieke zorgbehoefte of handicap op te nemen, maakte de Vlaamse Regering in 2009 nieuwe middelen vrij. In 2009 werd ook een studiedag met good practices georganiseerd om de inclusieve opvang bij de kinderopvangvoorzieningen te promoten.

In 2009 werden zelfstandige en aangesloten onthaalouders begeleid in het werken met het ZiKo-Vo instrument, een kindvolgsysteem voor baby's en peuters. Voor de gehele groepsopvang, de zelfstandige en erkende kinderdagverblijven en de initiatieven voor buitenschoolse opvang werden er kennismakingssessies georganiseerd met ZiKo en ZiKo-Vo.

Voor de buitenschoolse opvang werd BiBo, een elektronisch bevragsinstrument voor kinderen in de buitenschoolse opvang, gemaakt. De nieuwe invalshoek aan deze bevraging is dat kinderen niet alleen over de activiteiten worden bevraagd, maar ook de gehele werking van de buitenschoolse opvang. Er werd gekozen voor een digitale versie van het instrument. Dit heeft velerlei voordelen; kinderen vinden het leuk om met de computer te werken, het is tijdsbesparend, de gegevens kunnen dadelijk met een druk op de knop worden verwerkt. Er kunnen 5 afzonderlijke rapporten getrokken worden: hoe de kinderen algemeen de opvang beleven, het aanbod, de sfeer, de ruimte voor initiatief en organisatie, de begeleidestijl. De resultaten kunnen ook gesplitst worden naar leeftijd en/of geslacht.

Het algemeen gezondheidsbeleid dat de Vlaamse Overheid voert met specifieke aandacht voor kinderen en jongeren bestaat in grote lijnen uit het bestendigen van het beleid, de acties en projecten die in voorgaande plannen werden besproken.

In 2009 hebben de Centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) een uitbreiding ontvangen van 896 536,80 euro. Deze uitbreiding dienden de CGG te investeren in hun zwakke punten. De CGG die lange wachtlijsten hadden voor de doelgroep kinderen en jongeren hebben deze middelen geïnvesteerd in het verder uitbouwen van hun kinderteam.

Met betrekking tot kinderen in de psychiatrie kan het volgende initiatief vermeld worden:

er zijn twee psychiatrische ziekenhuizen (PZ) in Vlaanderen, het PZ Bethaniënhuis te Zoersel en het PZ Sint-Camillus te Sint-Denijs-Westrem, die beiden beschikken over een moeder-kind eenheid. Op deze afdeling kunnen de moeders met een postpartum psychose en postpartumdepressie opgenomen worden samen met hun jonge kinderen (kinderen tot ongeveer 12 maanden). Doelstelling is onder andere het tot stand komen van de band tussen moeder en kind.

Het Vlaams actieplan tabak, alcohol en drugs werd begin 2009 door de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement goedgekeurd. In 2009 werden een aantal specifieke acties naar kinderen en jongeren gevoerd:

- De Sleutel heeft opnieuw een subsidie gekregen van 140 000 € om schoolteams te trainen in het aanleren van sociale vaardigheden bij kinderen en jongeren.
- De minister heeft beslist om een officiële Vlaamse werkgroep op te richten die de uitvoering van het actieplan moet opvolgen, met daarin een vertegenwoordig(st)er van de Vlaamse Jeugdraad.
- Het project van De Eenmaking, gericht op drugpreventie bij kwetsbare allochtone jongeren in Gent, heeft een verlenging gekregen van haar activiteiten tot februari 2010. Binnenkort organiseren ze een studiedag om hun bevindingen voor te stellen.
- De VAD heeft nieuwe materialen ontwikkeld voor kinderen en jongeren van wie de ouders een drankprobleem hebben (zelfhulpboekjes en website).
- In overleg met de Vlaamse Liga tegen Kanker is afgesproken dat ze zullen gefinancierd worden door de Vlaamse overheid om verder campagne te voeren tegen het roken in de thuisomgeving, en in het bijzonder in de buurt van kinderen en jongeren (kinderen laten meeroken is niet eerlijk).

Het promoten van een relationele en seksuele vaardigheden in scholen en andere organisaties is een permanente opdracht voor vzw Sensoa. Ze heeft daarvoor een gamma aan materialen ontwikkeld voor kinderen, ouders, en professionals die met deze groepen werken. Daarnaast zijn er ook diverse rechtstreekse infokanalen (telefoonlijnen, websites met informatie en mogelijkheden tot interactie).

Inzake de afstemming tussen Vaccinnet en de Elektronische Medische Dossiers (EMD) werd er verder overlegd met de softwareleveranciers en in een aantal pakketten werd de rechtstreekse toegang vanuit het EMD van een persoon naar zijn vaccinatiegegevens in Vaccinnet gerealiseerd. Ook werd de mogelijkheid gecreëerd om de gegevens uit Vaccinnet te integreren in het EMD.

Het inenten van tienermeisjes tegen baarmoederhalskanker blijft een aandachtspunt. Via een protocolakkoord probeert men het gevoerde beleid te stroomlijnen.

De vaccinaties van alle kinderen in Vlaanderen kunnen in Vaccinnet ingevoerd worden, voor zover hun vaccinatoren met Vaccinnet werken. Momenteel wordt het systeem gebruikt door alle CLB's, heel Kind en Gezin en ongeveer 50% van de huisartsen en pediaters.

16.5 bescherming tegen mishandeling en uitbuiting

In het kader van het aandachtspunt over het zoeken naar oplossingen voor de moeilijkheden aangaande de actiemogelijkheden waarmee actoren geconfronteerd worden, werd door het agentschap Kind en Gezin, in samenwerking met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, een Instrument voor Risicotaxatie ontwikkeld. Dit zal de Vertrouwenscentra helpen een op een meer geuniformiseerde manier een efficiënte inschatting te maken van de ernst van aangemelde situaties van mogelijke kindermishandeling. Samen met de opstart van het e-dossier zal dit instrument de professionalisering van de werking van de Vertrouwenscentra nog verder verscherpen. In 2009 werd een eerste proefmodel voor elektronische toepassing voor dossierbeheer voorgesteld aan de vertrouwenscentra kindermishandeling. Dit ging van start begin 2010.

Een samenwerkingsovereenkomst werd gesloten tussen het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Vlaams-Brabant en het VAPH, met betrekking tot ondersteuning van de voorzieningen bij grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van minderjarige personen met een handicap in de voorzieningen erkend en gesubsidieerd door het VAPH en dit voor een periode van 12 maanden.

16.6 bestrijding van hiv/aids

In het kader van de bestrijding van hiv/aids werd het bestaande beleid en de bestaande acties gecontinueerd (zie voorgaande jaarverslagen en 16.4). In 2009 werden hierover geen nieuwe acties opgezet.

16.7 luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren (zie 16.3)

De strategische doelstelling luisteren naar kinderen en jongeren werd samen besproken met de strategische doelstelling 16.3 gezien de grote overlap.

16.8 Milieu en gezondheid/ De planeet beschermen voor kinderen en jongeren

Het **biomonitoringsonderzoek** 2007-2011 van het Steunpunt Milieu en Gezondheid, waarin pasgeborenen, adolescenten als jongvolwassenen als speciale doelgroepen werden opgenomen, is momenteel in volle uitvoering. De eerste rapporten over zowel doelgroepen en hotspot regio's zijn momenteel al in te kijken op de website van het steunpunt: <http://www.milieu-en-gezondheid.be>

17. Beleidsrotonde: 'Wetenschap'

17.1 Popularisering van wetenschap, techniek en innovatie

Het actieplan wetenschapsinformatie en innovatie van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie wordt jaarlijks opgesteld en omvat alle acties van de Vlaamse overheid op het vlak van popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie die in dat bepaald jaar opgestart of uitgevoerd worden. Dit plan, vanaf 2008 het actieplan wetenschapscommunicatie genoemd, zette in 2009 succesvolle initiatieven uit de vorige actieplannen verder. Het volledige plan is terug te vinden op: <http://ewi-vlaanderen.be/ewi/index.php?id=170>.

DEEL II

Jaarlijkse verslaggeving

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris

inzake de rechten van het kind

2009

Artikel 5, §3 van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid vraagt dat de Vlaamse Regering in haar jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten rapporteert over de implementatie van de rechten van het kind, bedoeld in de bepalingen en beginselen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989. Zoals voorgaande jaren wordt in dit deel slechts die informatie opgenomen die niet aansluit bij de rapportage over het jeugdbeleidsplan, en dus niet kan verwerkt worden in deel 1. Deze visie vinden we in de definitie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid in het nieuwe decreet van 18 juli 2008. Bij de maatregelen die expliciet betrekking hebben op jeugd moet de (Vlaamse) overheid bijzondere aandacht besteden aan het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), als ethisch en wettelijk kader. Een rapportage over het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid moet het IVRK dan ook als rode draad hebben. Haar kwaliteit mag daaraan afgetoetst worden. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn om de toepassing van het IVRK te beperken tot de bespreking van enkele geïsoleerde kinderrechteninitiatieven. Het **gehele** jaarverslag gaat over naleving van het Verdrag door de Vlaamse Regering.

Het tweede Vlaamse jeugdbeleidsplan concretiseert het IVRK en het Vlaams Actieplan Kinderrechten. Het Vlaams Actieplan Kinderrechten (2004) maakt deel uit van het National Actieplan van België voor Kinderen (2005) en komt aldus tegemoet aan het engagement aangegaan in het Wereldactieplan voor Kinderen (A World fit for Children, New York, mei 2002) om een eigen actieplan op te stellen. Uit de tussentijdse monitoring in het Jaarverslag 2007 is overigens ook gebleken dat de meeste doelstellingen uit het actieplan hun uitvoering vonden via het tweede jeugdbeleidsplan. Ook voor het nieuwe Vlaamse jeugdbeleidsplan 2010-2014 zal het Verdrag inzake de Rechten van het Kind het fundament zijn. In het kader van de voorbereiding is de horizontale invalshoek kinderrechten een rode draad. Dit is terug te vinden in de voorafgaande omgevingsanalyse die door de afdeling Jeugd aan de nieuwe Vlaamse minister van Jeugd, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, werd overgemaakt. In deze omgevingsanalyse werd rekening gehouden met de inbreng van de reflectiegroep, gesprekken met jeugd- en kinderrechtenorganisaties, wetenschappelijke studies, memoranda... Tegelijkertijd zal het **nieuwe jeugdbeleidsplan** ook een vertrekpunt zijn voor de Vlaamse overheid voor haar inbreng in het Belgische standpunt naar aanleiding van het nieuwe wereldactieplan voor kinderen dat tegen 2012 mag verwacht worden.

In dit deel zal alleen ingegaan worden op de rapportage van België aan het **VN-Comité voor de Rechten van het Kind**. De informatie over de toepassing van de kind- en jongere-effectrapportage en de subsidies kinderrechten werd opgenomen in hoofdstuk 1 van deel I.

Op basis van artikel 44 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) moet elke verdragsstaat verslag uitbrengen over de 'genomen maatregelen die uitvoering geven aan de in dit Verdrag erkende rechten, alsmede over de vooruitgang die is geboekt ten aanzien van het genot van die rechten. Een gelijkaardige rapportageverplichting vinden we terug bij het OPSC/ Optional Protocol Sale of Children of het optioneel protocol kinderhandel. Het VN-Comité voor de Rechten van het Kind, verder het kinderrechtencomité, ziet toe op de naleving van het IVRK en de bijhorende protocollen.

De Nationale Commissie realiseerde twee rapporten (zie: www.ncrk.be/nl/content/rapporten-over-kinderen), nl. het derde periodiek rapport (juli 2008) en het initieel rapport OPSC (februari 2009).

Het kinderrechtencomité heeft gepland om de kinderrechtensituatie in België te bespreken in haar 54ste zitting (24 mei – 11 juni 2010), wellicht op **2 juni 2010**.

Binnen de Nationale Commissie werd afgesproken dit als volgt voor te bereiden.

Ten eerste wordt een actualisatie voorbereid van de in de rapporten geformuleerde **moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst**. Op basis van de bijdragen van de verschillende overheden zal het NCRK-secretariaat tegen uiterlijk 10 maart 2010 twee documenten opstellen:

- De volledige lijst van engagementen waarin alle informatie van de verschillende entiteiten opgenomen is.
- Een verkorte lijst die een 10-tal prioriteiten bevat. Het kan een cluster zijn van engagementen m.b.t. een bepaald thema. Deze prioriteiten zullen door het NCRK-Secretariaat in een vloeiende tekst omgezet worden, waarbij op het einde van het document alle wettelijke grondslagen (wetten, omzendbrieven, ..) vermeld worden.

Deze selectie van de prioriteiten zal gebeuren op basis van onderstaande criteria (cumulatief):

- thema's die gemengde bevoegdheden betreffen (bv. federaal-gemeenschappen: Jeugdbescherming, niet begeleide minderjarige vreemdelingen, armoede, monitoring kinderrechtenbeleid) of die in de list of issues voorkomen (bv.2002: integratie van gehandicapten in het onderwijs)
- vermeldenswaardige vooruitgang die geboekt is sinds 2008
- een evenwicht tussen de verschillende entiteiten (indien bv. 1 gemeenschap iets heeft en de andere niets, dan zal het niet opgenomen worden.)

Enkel de verkorte lijst zal vertaald en aan het Kinderrechtencomité overgemaakt worden.

Ten tweede zal geantwoord worden op de 'list of issues' die het kinderrechtencomité aan België zal overmaken.

Ten derde zullen **gegevens** opgevraagd worden op basis van 5 vragenlijsten die door het commissiesecretariaat uitgewerkt worden op basis van de 5 werkgroepen gegevensverzameling. Aan het Kinderrechtencomité zal aangegeven worden dat de cijfergegevens van de verschillende entiteiten onderling nog niet volledig vergelijkbaar zijn maar dat de werkgroepen daartoe een eerste aanzet zijn geweest. Na deze eerste oefening kijkt België uit naar de reactie van het Comité om vervolgens te kunnen inschatten in welke richting België kan/ moet verder werken.

De afdeling Jeugd heeft als coördinator van het jeugd- en kinderrechtenbeleid deze vraag als volgt aangepakt.

Actualisatie 'Moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst'

Begin 2009 werd aan de aanspreekpunten gevraagd een eerste stand van zaken te geven op 31/12/2008 van de 'Moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst' uit het derde periodiek rapport bij het IVRK. Daarbij was per doelstelling aangeduid welke entiteit van de Vlaamse overheid betrokken is. De coördinatie heeft deze antwoorden gecoördineerd, dit overzicht aangevuld met de moeilijkheden en doelstellingen uit het initieel rapport kinderhandel (februari 2009) en begin 2010 aan de aanspreekpunten gevraagd om dit aan te vullen, te actualiseren en te synthetiseren. Vervolgens heeft de coördinatie deze antwoorden verder geïnventariseerd en aan de NCRK bezorgd.

List of issues

De coördinatie heeft de 'list of issues' (zie bijlage) na ontvangst van de Nationale Commissie op 12 februari 2010 overgemaakt aan de aanspreekpunten voor verdere opvolging.

Gegevensverzameling

Het NCRK-secretariaat heeft eind januari op basis van de vergaderverslagen van de vijf werkgroepen 'Gegevensverzameling' vijf lijsten van vragen naar gegevens geklasseerd per thema van de werkgroepen en een lijst met facultatieve vragen bezorgd (deze werden niet behandeld in een werkgroep). De vragen naar gegevens zijn een vertaling naar de Belgische situatie van de vraag van het Kinderrechtencomité naar gegevens. Het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft deze vraag binnen het eigen beleidsdomein verspreid op basis van een fiche op maat van elke betrokken entiteit. De coördinatie heeft hetzelfde gedaan voor de andere betrokken entiteiten.

Ter voorbereiding heeft de coördinatie de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid samengeroepen voor vrijdag 5 maart 2010. Op de agenda stond de alternatieve rapportage door het middenveld aan het kinderrechtencomité van 1 februari 2010, de 10 prioriteiten en het antwoord op de list of issues.

De Vlaamse bijdrage werd aan de Vlaamse Regering meegedeeld op 26 maart 2010.

De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind coördineert de bijdragen van de verschillende Belgische overheden en bezorgt het officiële antwoord via de FOD Buitenlandse Zaken aan VN-Comité voor de Rechten van het Kind.